

SZAKDOLGOZAT

**Kiss Dávid
Pénzügy
számvitel, Bsc
Levelező tagozat**

BUDAPEST

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Pénzügy számvitel alapképzési szak

**A Spar Magyarország Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi
helyzetének elemzése**

Belső konzulens:

Dr. Tóth Márk, egyetemi docens

Intézet/Tanszék:

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság

Intézet/Befektetési, Pénzügyi és Számviteli

Tanszék

Készítette:

Kiss Dávid

I7FPDF

levelező tagozat

BUDAPEST

2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	3
2. Spar Magyarország Kft. bemutatása.....	5
2.1. Megalakulása és története.....	5
2.2. Tevékenységi köre	6
3. Gazdasági elemzés	8
3.1. Elemzési módszerek ismertetése	8
3.2. Elemzés fajtái	10
4. Számviteli politika	11
4.1. Spar Magyarország Kft. számviteli politikája	12
4.2. Könyvvizetés és beszámolási kötelezettség.....	13
5. Mérlegadatok elemzése	15
5.1. Vagyoni helyzet vizsgálata.....	15
5.1.1. Eszközök elemzése.....	16
5.1.2. Források összetétele	21
5.1.3. Tőkeszerkezet elemzése	25
5.2. Pénzügyi helyzet vizsgálata.....	27
5.2.1. Adósságállomány vizsgálata	28
5.2.2. Likviditási mérleg és mutatók	29
6. Eredménykimutatás elemzése	32
6.1. Jövedelmezőség bemutatása	32
6.1.1. Árbevétel arányos jövedelmezőség.....	33
6.1.2. Tőkearányos jövedelmezőség	34
6.1.3. Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók:	36
6.2. Hatékonyság értékelése	37
6.3. Az eredmény levezetése	39
7. Kitekintés a kereskedelmi szektorban.....	42
8. Összegzés	47
Irodalmi hivatkozás	49
Mellékletek.....	52

1. Bevezetés

Dolgozatom témájának egy kereskedelmi vállalat pénzügyi gazdasági elemzését választottam, mivel ez a tárgykör fedí le legjobban a felsőoktatásban végzett tanulmányaim során szerzett gazdasági ismereteimet, továbbá az elkészítése során olyan tapasztalatokat és gyakorlatot szerezhetek, amelyek elősegítik a szakmai fejlődésemet, és amelyeket a későbbiek során tudok majd hasznosítani a pénzügyi szektorban végzett munkámban. A vállalat vizsgálata során a rendelkezésre álló pénzügyi kimutatások elemzését végzem el, amely alapján meghatározom, hogy a vállalkozás milyen gazdasági helyzetben van, továbbá milyen szerepet tölt be a nemzetgazdaságban.

A piacgazdaság megfelelő működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a vállalkozók, a nem nyereségorientált vagy egyéb gazdálkodást folytató szervezetek részére hozzáférhetően rendelkezésre álljanak adatok a velük kapcsolatban álló szervezetek vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, továbbá azok alakulásáról. Fontos, hogy hozzáférhetőek legyenek azok az objektív információk, amelyek elengedhetetlenek a megalapozott döntéshozatalhoz.¹

Napjainkban a vállalatok fenntartható működésének egyik alapja a statisztikai adatok gyűjtése és elemzése. Ez mára már egy létfontosságú folyamat, amelyet a cégek menedzsmentjének alapvetően végre kell hajtania. Azért is fontos, mert az üzleti teljesítmény is számokban konvergálódik. A gazdasági jelenségek és azok vállalatra gyakorolt hatásainak ismerete fontos és szükséges az eredményes működés szempontjából, ezek megismerésében pedig a rendelkezésre álló számadatok és elemzési módszerek vannak segítségül. A cégek menedzsmentje hatalmas mennyiségű adattal és információval szembesül nap, mint nap, amelyek elemzése során juthatnak azokhoz a releváns információkhoz, amelyek felhasználásával érhetik el a hatékony és eredményes működést. Az elemzés céljai közé tartozik a vállalat működése szempontjából jelen lévő hibák feltárása, hiszen alapvetően ezeknek az ismeretében képes a vállalat menedzsmentje kidolgozni a megfelelő problémamegoldási, döntéshozatali és végrehajtási folyamatokat. Az elemzés által szolgáltatott információk elengedhetetlenek hibás tényezők felismerésében, ehhez viszont olyan módszerek és előrejelzési rendszerek kialakítása szükséges, amelyek képesek időben jelezni a döntéshozók számára az optimális értékektől való eltéréseket. A problémák megismerését követően fontos azok megértése, esetleg részhalmazokra bontása és az összetevő részek elemzése. Ez azért fontos, mert a hibák megoldására akkor van lehetőség, ha ismertté válik, hogy milyen okból

¹ 2000. évi C. törvény a számvitelről

keletkeznek. A folyamat eredményességét tovább segíti, ha meghatározott célok kerülnek kijelölésre, amelyek elérésével optimális helyzet érhető el. Lényeges meghatározni azokat a mérőszámokat, amelyek értékelése során felszínre hozhatók azok a tényezők, amelyek a probléma-megoldási folyamatban meghatározzák az eredményességet. Alapvetően érdemes több megoldási alternatívát is kidolgozni annak érdekében, hogy a döntéshozók prioritizálhassák azokat a célok elérése érdekében. A folyamat végrehajtása során fontos az adatok és részfolyamatok monitorozása és további részcélok kitűzése.

Dolgozatom elkészítése során először szakirodalmi áttekintést készítek, amelyben meghatározom, hogy milyen módon és milyen módszerek alkalmazásával elemzem a kiválasztott vállalatot. Fő részét képezi a beszámoló adatai alapján készülő számszaki elemzés, amelyben a vállalat által rendelkezésre bocsátott beszámoló adatok a felhasználásával, pénzügyi mutatószámok alapján készítek átfogó képet a vállalkozás helyzetéről. Ezzel a valódi célom az, hogy a vállalat vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének az alakulását bemutassam a 2019 és 2023 közötti időszakban, amelyet a rendelkezésre álló adatok alapján számított mutatószámokkal támasztok alá. A mérleg és eredménykimutatás adatainak a felhasználásával különböző gazdasági mutatószámok mutatják meg, hogy a vállalat valójában milyen gazdasági helyzetben van. A mérlegben szereplő eszközök és források összetételének a vizsgálatával a vállalkozás vagyoni helyzetét elemzem, amely alapján válaszokat kapok a jövedelmezőségi helyzetére, amelyet a rendelkezésre álló eszközhatékonysági mutatók segítségével is vizsgállok. A különböző pénzügyi mutatókkal átfogó képet alkotok a vállalat likviditásáról és adósságállományának változásáról. A dolgot egy szektori kitekintéssel zárom, amelyben másik három kiválasztott kereskedelmi vállalathoz hasonlítom a Spar gazdasági helyzetét. Ezzel további válaszokat kapok arra, hogy a különböző külső hatások milyen mértékben vannak hatással a Kft. működésére.

2. Spar Magyarország Kft. bemutatása

A SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft. (SPAR Magyarország) az egyik legnagyobb és legismertebb kiskereskedelmi lánc Magyarországon. A vállalat az osztrák SPAR-csoport tagja, amely nemzetközileg is jelentős szereplő a kiskereskedelemben.

A cégcsoport 2012-ben megkezdte a franchise rendszer kiépítését Magyarországon. A hálózatzsűrűsödéssel párhuzamosan folyamatos a vállalat régebbi egységeinek felújítása és korszerűsítése is. A SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft. közel 14.000 dolgozójával az ország ötödik legnagyobb munkaadója. Jelenleg országosan több mint 600 SPAR egység üzemel több áruháztypusban (INTERSPAR hipermarket, SPAR supermarket, City SPAR supermarket, SPAR partner, SPAR market, OMV-SPAR express, Orlen-DESPAR). 2023.12.31-én a SPAR Magyarország összesen 368 saját üzemeltetésű áruházzal rendelkezett (36 INTERSPAR hipermarket, 300 SPAR supermarket, 32 City SPAR supermarket), illetve franchise programjának égisze alatt 273 áruház működött (42 SPAR partner, 83 SPAR market, 87 OMV-SPAR express, 61 Orlen-DESPAR), mely így mindösszesen 641 SPAR-logós üzletet jelent.²

2.1. Megalakulása és története

A SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft. megalakulása 1990-ben történt. Ebben az évben nyitották meg az első SPAR üzletet Tatán, amely egy fontos mérföldkő volt a vállalat magyarországi történetében. Az alapítás az osztrák SPAR-csoport támogatásával valósult meg, amely már akkoriban is jelentős szereplő volt a nemzetközi kiskereskedelemben.

Az első üzlet megnyitása óta a SPAR Magyarország dinamikusán növekedett, és mára az ország egyik legnagyobb és legismertebb kiskereskedelmi láncává vált. Az évek során a SPAR számos új üzletet nyitott meg különböző formátumokban, mint például SPAR supermarketek, INTERSPAR hipermarketek és SPAR Express üzletek, így egyre szélesebb körben tudta kiszolgálni a magyar vásárlókat.

A vállalat fejlődése során nagy hangsúlyt fektetett a minőségi termékkínálat és a vásárlói elégedettség biztosítására, valamint a fenntarthatósági és társadalmi felelősségvállalási programok megvalósítására.³

² <https://www.spar.hu/spar-csoport/spar-magyarorszag> A letöltés ideje: 2024.05.15.

³ <https://www.spar.hu/spar-csoport/spar-magyarorszag> A letöltés ideje: 2024.05.15.

2.2. Tevékenységi köre

A SPAR Magyarország Kft. tevékenységi köre kiterjedt és sokrétű, lefedve a kiskereskedelmi szektor számos aspektusát. Az alábbiakban részletesen bemutatom a vállalat főbb tevékenységi területeit. A SPAR Magyarország különböző típusú kiskereskedelmi egységeket üzemeltet, amelyek különböző vásárlói igényeket szolgálnak ki.

- SPAR Szupermarketek: Ezek a közepes méretű üzletek a mindennapi élelmiszerek széles választékát kínálják, beleértve a friss zöldségeket, gyümölcsöket, húsokat, tejtermékeket és pékárukat. Emellett számos egyéb háztartási cikket is megtalálhatunk itt.
- INTERSPAR Hipermarketek: Ezek nagyobb áruházak, amelyek még szélesebb termékválasztékot kínálnak. Az élelmiszereken kívül sok nem élelmiszer jellegű termék is megtalálható, például elektronikai cikkek, ruházat, játékok és háztartási eszközök.
- SPAR Express: Ezek kisebb méretű, gyakran benzinkutaknál található üzletek, amelyek gyors és kényelmes vásárlást tesznek lehetővé. Ideálisak az útközbéli gyors bevásárlásokhoz.⁴

A SPAR Magyarország számos saját márkás terméket kínál, amelyek kedvező ár-érték arányt biztosítanak a vásárlók számára. Ezek a márkák többek között a következők:

- SPAR: A fő márká, amely széles termékkínálatot foglal magában, beleértve az alapvető élelmiszereket, italokat és háztartási cikkeket.
- S-Budget: Kedvező árú termékek, amelyek elsősorban az árérzékeny vásárlókat célozzák meg.
- SPAR Premium: Magasabb minőségű, prémium kategóriás termékek, amelyek különleges ízeket és minőséget kínálnak.

A SPAR Magyarország az online vásárlás lehetőségét is biztosítja a vásárlói számára. Az online platformon keresztül a vásárlók kényelmesen rendelhetik meg a szükséges termékeket, amelyeket házhoz szállítanak.

A SPAR Magyarország kiterjedt beszállítói hálózattal rendelkezik, beleértve helyi termelőket és nemzetközi beszállítókat is. A logisztikai tevékenységek közé tartozik az áruellátás biztosítása, raktározás és az üzletek közötti szállítás.

⁴ <https://www.spar.hu/spar-csoport/uzlettipusok> A letöltés ideje: 2024.05.15.

A SPAR Magyarország jelentős munkaadó, több ezer embernek biztosít munkalehetőséget, a 2023-as évben átlagosan 12.780 főt foglalkoztatott. A vállalat nagy hangsúlyt fektet az alkalmazottak képzésére és fejlesztésére, biztosítva a magas színvonalú kiszolgálat és a munkavállalók elégedettségét.

Összességében a SPAR Magyarország Kft. tevékenységi köre átfogó és változatos, lefedve a kiskereskedelmi üzletek üzemeltetésétől kezdve a fenntarthatósági programokon át az online vásárlásig és házhoz szállításig számos területet.

3. Gazdasági elemzés

Az gazdasági elemzés definícióját legpontosabban talán úgy lehet meghatározni, hogy azon tevékenységek összessége, amelyek a gazdasági folyamatok és a rendelkezésre álló adatok összefüggéseinek a feltárására irányulnak, abból a célból, hogy a vezetői döntéshozatalt támogassák.⁵

Az összetett gazdasági elemzés kulcsfontosságú szerepet tölt be egy vállalat esetén mind a döntéshozatali folyamatban, mind a hatékony gazdaságpolitika kialakításában. A gazdasági elemzés azért fontos, mert a gyakran komplex és gyorsan változó gazdasági környezetben segít megérteni azokat a makro- és mikrogazdasági tényezőket, amelyek befolyásolják azokat a mutatókat, amelyek hatással vannak a vállalat működésére. Ilyen például a rendelkezésre álló erőforrások hatékony felhasználása. A döntéshozatali folyamatban elengedhetetlen, hogy vállalat menedzsmentje birtokában legyen ezeknek az információknak, annak érdekében, hogy képes legyen megfelelő időben reagálni a bekövetkező piaci változásokra.

A pénzügyi piacok rendkívül összetettek, ahol sokféle tényező hat egymásra. Az összetett gazdasági elemzések pedig képesek olyan összefüggések feltárására, amelyek alapvetően nem egyértelműek. Az elemzések során keletkező adatok nélkülözhetetlenek a megfelelő gazdaságpolitika kialakításában, továbbá segítenek a hosszú távú hatások és kockázatok értékelésében. Az összetett elemzések megmutatják, hogy a gazdasági folyamatok és azok hatásai milyen irányba haladnak, ami lehetőséget nyújt arra, hogy a gazdasági szereplők időben alkalmazkodjanak azokhoz. Összegezve tehát az összetett gazdasági elemzés lehetőséget nyújt a gazdálkodók számára a gazdasági folyamatok megértésére, ezzel támogatva a hatékony döntéshozatalt, ezáltal pedig a működési kockázatok kezelését és a gazdasági növekedés sikerességét.⁶

3.1. Elemzési módszerek ismertetése

A gazdasági elemzésnek alapvetően három nagy módszerét különböztethetjük meg.

- Analizálás-szintetizálás
- Összehasonlítás
- Következtetés

⁵ Paár Dávid et al. (2021): *Gazdasági elemzés a beszámolók információi alapján*, Soproni Egyetem Kiadó

⁶ Mankiw, N. G. (2019): *Principles of Economics* (9th ed.), Cengage Learning

Dolgozatomban elsősorban a következtetési elemzési módszert fejtem ki, illetve alkalmazom a gyakorlatban. Ennél a módszernél deduktív és induktív következtetést különböztethetünk meg.

Deduktív elemzés során a megismerési folyamat az általánostól az egyes elemekig tart, tehát egy vállalat pénzügyi-vagyoni helyzetének az elemzése során az éves beszámoló adataival kezdve haladva kisebb egységek irányába a főkönyvi kivonatokat, kártyákat továbbá az eszközök és források tételes vizsgálatával és elemzésével juthatunk el az elemzési analízisnek a teljes spektrumáig.

Induktív módon történő elemzés során a folyamat ellentétes irányú az előzőhöz képest, hiszen a részletekből indul ki, és az egyedi adatok alapján lehet következtetni az egészre, ezáltal a részleges adatokból vonhatók le általános következtetések. Gazdasági elemzés során az induktív megközelítés azt jelenti, hogy konkrét adatok és empirikus tapasztalatok alapján fogalmazhatók meg általános elvek. Gyakorlati tapasztalatokon és megfigyeléseken alapul, ezek alapján pedig általános elveket, szabályszerűségeket próbál felállítani. Az induktív elemzés következtetései nem mindig biztosak, mivel nem minden adatot lehet figyelembe venni, így sok esetben elmondható, hogy az induktív következtetések gyakran valószínűség jellegűek. Azonban ez a forma lehetőséget biztosít arra, hogy új adatokkal lehessen bővíteni vagy módosítani a következtetéseket, amelyek hatással vannak az általános szabályok alkotására.⁷ Egy vállalat pénzügyi elemzése során például egy eszközértéket vizsgálva a számszaki értéke alapján viszonyítható az összes eszközhöz, majd az kerül vizsgálatra, hogy ez hogyan hat ki a gazdálkodó szervezet működésére. Megemlíthető még analogikus következtetés és hipotézis alkotás, amely valójában egy előfelvetést jelent, amelynek a hitelességére a vizsgálódás során feltárt tényadatok adnak magyarázatot.⁸

⁷Hasan – Mahdi.: (2016): The Role of Deductive and Inductive Reasoning in Accounting Research and Standard Setting

⁸ Paár Dávid et al. (2021): Gazdasági elemzés a beszámolók információi alapján, Soproni Egyetem Kiadó

3.2. Elemzés fajtái

A gazdasági elemzés különböző módszerek és megközelítések alapján végezhető el. Ezek a módszerek gyakran a céljaik, eszközeik és az alkalmazási területük vonatkozásában különböznek egymástól. Az alábbiakban felsorolok néhány gazdasági elemzési formát:⁹

1. Az elemzés időpontja szerint lehet
 - vezetői döntéseket előkészítő elemzés
 - a végrehajtás szakaszában készített elemzés
 - időszaki elemzés
2. Az elemzés időtávja szerint lehet
 - Stratégiai, távlagos elemzés
 - Rövid távú elemzés
3. Az elemzés periodicitása szerint lehet
 - periodikusan ismétlődő elemzés
 - periodikusan jelentkező elemzés
 - egyszeri döntés előkészítő elemzés
4. Az elemzés terjedelme szerint lehet
 - átfogó elemzés
 - részleges elemzés
5. Az elemzési folyamat állapota, helyzete szerint elemzés lehet
 - statikus elemzés
 - dinamikus elemzés
6. Az elemzés a felhasznált adatok milyensége szerint lehet
 - műszaki-gazdasági elemzés
 - gazdasági elemzés
7. Az elemzés jellege szerint lehet
 - leíró elemzés
 - döntés előkészítő elemzés

⁹ https://penzugysziget.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=1965:06b-tetel&Itemid=362
A letöltés ideje: 2024.09.10.

4. Számviteli politika

„A számviteli politika a számviteli törvény végrehajtásához szükséges módszerek, eszközök és eljárások összessége, amelyek hatással vannak a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetére, befolyásolják a vállalkozás eredményét.”¹⁰ Ez alapján tehát a számviteli politika azoknak a szabályoknak, alapelveknek az összessége, amelyeket a vállalkozásnak kötelezően követnie kell annak érdekében, hogy olyan számviteli rendszert tudjon működtetni, amivel képes megfelelni a számviteli törvény előírásainak. További célja, hogy a gazdálkodó képes legyen megbízható és valós adatokat szolgáltatni a beszámoló összeállításához. Alapvetően szorosan kapcsolódik a vállalatirányításhoz, mivel egy jól kialakított számviteli rendszer segíti a menedzsmentet a vállalat hatékony irányításában, a pénzügyi helyzetének a folyamatos nyomon követésében. Ennek keretében a vállalatok saját maguk dönthetik el, hogy a számviteli törvényben rögzített lehetőségek közül melyek a leghatékonyabbak számukra. A vállalat vezetésének szükséges meghatároznia a számviteli politikában a következőket:

- a beszámolási forma meghatározása
- a könyvvizetés módja
- mérlegkészítés időpontjának meghatározása
- mérleg, eredménykimutatás formájának megállapítása
- értékcsökkenési leírás módszereinek meghatározása
- költségelszámolás választott módszere
- könyvvizsgálat szabályai
- az eszközök és a források leltárkészítési és leltározási szabályzata
- az eszközök és a források értékelési szabályzata
- pénzügyi szabályzata

Ahogy azt a számvitel fogalma is leírja, a vállalkozás a gazdasági eseményekből származó adatait rögzített rendszerben vezeti annak érdekében, hogy a külső és belső érintettek számára lényeges információkkal szolgáljon. A gazdasági elemzés végrehajtásához sok releváns adatra van szükség a vállalatról, amelyek egyik legfontosabb forrása a számviteli információrendszer, amely a számviteli törvény előírásai alapján elkészített analitikákból és beszámolókból áll össze. Ezek alapján a gazdálkodók megbízható és valós képet szolgáltatnak a jövedelmezőségi, vagyoni és pénzügyi helyzetükről, továbbá a jövőbeli terveikről.

¹⁰ Korom Erik et al. (2009): Számvitel-elemzés, Perfekt kiadó, p. 28.

A számviteli törvény alapján tehát a gazdálkodóknak szükséges kialakítani a saját számviteli politikájukat, amely alapján képesek megfelelni a jogszabályi elvárásoknak és kellő mennyiségű adatot szolgáltatni a belső és külső piaci szereplőknek.

4.1. Spar Magyarország Kft. számviteli politikája

A vállalat számviteli politikája azon irányelveket és eljárásokat határozza meg, amelyek alapján elkészíti pénzügyi kimutatásait. A társaság a könyveit és nyilvántartásait a 2000. évi C. törvény, azaz a számviteli törvény és annak hatályos módosításai alapján vezeti a Magyarországon elfogadott számviteli elveknek megfelelően. Az alapelveknek megfelelően a Kft. az alábbi számviteli politikai döntéseket hozta, amelyet a beszámolójának a kiegészítő mellékletében is feltüntetett.

A Spar Magyarország Kft. a számviteli politikája alapján kettős könyvvitelt vezet, és éves beszámolót készít, mivel két egymást követő üzleti évben a mérleg fordulónapján az alábbi három mutatószámból kettő meghaladja a számviteli törvényben rögzített határértékeket.

- mérlegfőösszege meghaladja az 1200 millió forintot
- éves nettó árbevétele az 2400 millió forintot
- a tárgyévi átlagosan foglalkoztatott létszáma az 50 főt

Az éves beszámolóját a számviteli törvény 20.§ (2) pontja alapján millió forintban készíti, mivel a mérlegfőösszege meghaladja a 100 milliárd forintot. Az éves beszámoló könnyebb átláthatóságot biztosít a vezetés számára, mivel nagyobb részletességgel mutatja be a változásokat.

Az éves beszámoló részei:

- mérleg
- eredménykimutatás
- kiegészítő melléklet

A társaság által hozott döntések a számviteli törvényben meghatározott lehetőségek alapján:

- Az üzleti év megegyezik a naptári évvel, tehát a mérlegfordulónap december 31.-re esik.
- Mérlegséma tekintetében „A” változat szerint állítja össze a beszámoló mérlegét.
- A mérlegkészítés időpontja az üzleti évet követő év február 28. napja. A beszámoló könyvvizsgálói felülvizsgálata kötelező, amelyet minden év április 30.-ig kell

elvégezni. A beszámolót a számviteli elveknek megfelelően a mérlegfordulónapot követően legkésőbb 150. napig letétbe helyezi. Az éves beszámoló elkészítése során a tárgyévet követő év január 31.-ig tudomására jutott információkat használja fel a társaság.

- Az eredménykimutatást összköltség eljárással készíti a vállalat, amely egyezőséget mutat a mérleggel, továbbá az eredményt részleteiben mutatja be.
- Kiegészítő mellékletét a számviteli törvény előírásainak megfelelően készíti el, amelynek fő részei közé tartozik az általános rész, számviteli politika ismertetése, vagyoni, pénzügyi, és jövedelmi helyzet alakulásának az elemzése és a mérleghez kapcsolódó kiegészítések.
- A vállalkozás cash-flow kimutatást készít a törvényi előírásnak megfelelően, hiszen éves beszámoló készítése esetén a kiegészítő mellékletben kell bemutatnia részletesen a pénzáramlásait és az alapján alakuló pénzügyi helyzetét.
- A terv szerinti értékcsökkenését lineáris módszer alkalmazásával számítja.

Az éves beszámolónak nem képezi részét az üzleti jelentés, azonban a vállalat vezetése felelős a számviteli törvény, illetve más jogszabály vonatkozó előírásainak eleget téve annak elkészítéséért. A Független Könyvvizsgálói Jelentés állapítja meg, hogy minden lényeges vonatkozásában összhangban van a társaság éves beszámolójával, továbbá a számviteli törvény előírásaival.

A kiegészítő mellékletben megtalálható a cash-flow kimutatás, amely alapján részletesebb betekintést kaphatunk a vállalat pénzügyeibe, továbbá fontos, hogy a kiegészítő mellékletben részletezze a közzétett információkat.

4.2. Könyvvizetés és beszámolási kötelezettség

Magyarországon a Számviteli törvény szabályozza a vállalatok könyvvizetési és beszámolási kötelezettségét, tehát azokat a számviteli előírásokat, amelyek alapján pénzügyi tranzakciójukat rögzítik és az éves beszámolóikat elkészítik. A könyvvizetési kötelezettség azt jelenti, hogy a gazdasági társaságoknak kötelezettsége van a gazdasági események, pénzügyi tranzakciók, továbbá az eszközeinek és forrásainak, bevételeinek és ráfordításának nyilvántartásában. Ezek kulcsfontosságúak a vállalati működés és a pénzügyi helyzet átláthatósága szempontjából. Célja, hogy megbízható és valós képet nyújtsanak a vállalatok a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi

helyzetükről. A beszámolót az üzleti évről kell elkészíteniük, amely a Kft. esetében megegyezik a naptári évvel.

A Spar Magyarország Kft., mint egy nemzetközi lánchoz tartozó vállalat, a számviteli törvény előírásai alapján a következő könyvvézetési és beszámolási kötelezettségeket teljesíti. Kettős könyvvitelt vezet, így minden gazdasági eseményt két szempontból rögzít, az eszközök és a források oldalán bekövetkező változásokat a valóságnak megfelelően tartja nyilván. A kettős könyvvitelt vezető vállalkozásoknak a számviteli törvény tízféle számlaosztály alkalmazását és azok tartalmát határozza meg. Ezen osztályok alkalmazása kötelező, de a főkönyvi számlaszámok besorolását a vállalat önállóan határozhatja meg. A könyvvézetés kizárólag magyar nyelvű lehet, amit a beszámoló támaszt alá. Ezt minden üzleti év végén köteles elkészíteni a vállalkozás, hiszen ezen a módon képes valós képet szolgáltatni a külső és belső gazdasági környezet számára egyaránt. Az üzleti évről készített beszámolót, valamint az ehhez kapcsolódó kivonatokat, nyilvántartásokat, bizonylatokat olvasható formában legalább 8 évig köteles megőrizni.

5. Mérlegadatok elemzése

A vállalkozás mérlegének átfogó elemzése valós képet szolgáltat annak vagyoni, pénzügyi helyzetéről, amelyet elsősorban a tárgyévi és az azt megelőző évek mérlegadatainak az összehasonlításával és a viszonyításuk által kapott számszerű adatok értékelésével lehet alátámasztani. Az elemzés célja elsősorban az, hogy feltárja azokat a körülményeket, amelyek hatással vannak a vállalat gazdálkodási tevékenységére és számszerűleg értékelje a meghozott döntések és fejlesztések hatékonyságát, annak érdekében, hogy minél jobb eredményeket érhessen el a vállalat.

A mérleg eszköz és forrás oldalán található adatok a felhasználásával valósul meg az elemzés, amelyet alapvetően vertikális vagy horizontális elemzési módszerekkel lehet elvégezni. A mérleg vertikális elemzését csak az eszköz vagy csak a forrás oldal adatainak a felhasználásával végezzük, míg a horizontális elemzés olyan mutatószámok alkalmazását jelenti, amelyek az eszköz és a forrás oldalról egyaránt igényelnek számszerű mérlegadatot, tehát az elemzés meghatározott célja alapján veti össze a mérleg két oldalának valamely kiválasztott csoportját vagy sorát.¹¹

Az elemzés hatékony módja lehet az egyes mérleg sorok, eszköz- és forráscsoportok megoszlási viszonyszámainak a számszerűsítése, amelyek időbeli összehasonlításával számszerű eredmények kaphatók, amelyek megmutatják a leglényegesebb eltéréseket az eszköz és forrásszerkezeten belül. Ezeknek az információknak a birtokában felszínre hozhatók azok a gazdálkodási folyamatok, amelyek pozitív vagy negatív hatással vannak a vállalkozás eredményes működésére, emellett pedig rávilágítanak a részletesebben vizsgálandó vagyonelemekre.¹²

5.1. Vagyoni helyzet vizsgálata

A vagyoni helyzet vizsgálatakor a vállalkozás által közzétett mérleg adatokat használhatók fel. Az elemzést megoszlási viszonyszámok számszerűsítésével végeztem el, tehát a különböző eszköz-, illetve forráscsoportokat viszonyítok a mérlegfőösszeghez, vagy a fölötte lévő főcsoporthoz. Azonban az elemzés részletességétől függően a különböző részcsoporthoz egymáshoz is lehet viszonyítani.

¹¹ Bíró Tibor et al. (2012): A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Perfekt kiadó, p. 65.

¹² Bíró Tibor - Pucsek József (2010): Amit a mérleg mutat, Saldo kiadó, p. 24.

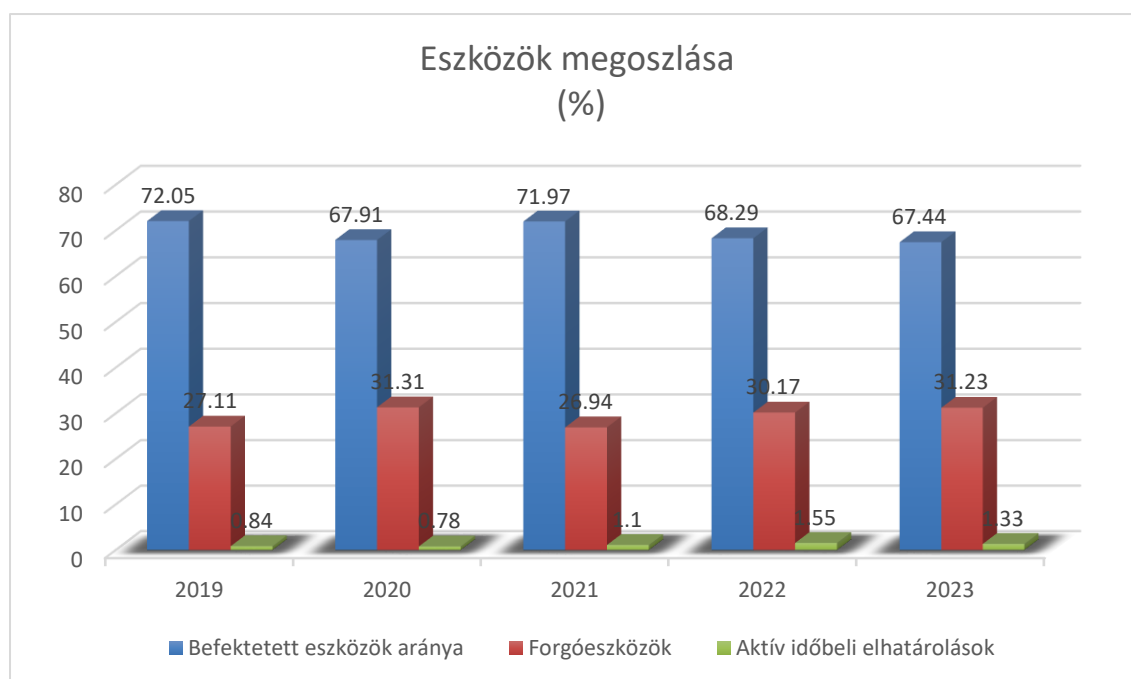
5.1.1. Eszközök elemzése

Az eszköz oldal adatainak az ismertetése az úgynevezett eszközszerkezeti mutatók alkalmazásával érhető el. Alkalmazásukkal megvizsgálhatók az eszközállományon belül érvényesülő fontosabb arányok, továbbá, hogy ezek milyen irányokban tolódnak el a vizsgált időszak alatt, amiből következtetéseket lehet levonni.

1. táblázat: A mérleg eszköz oldalának megoszlása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

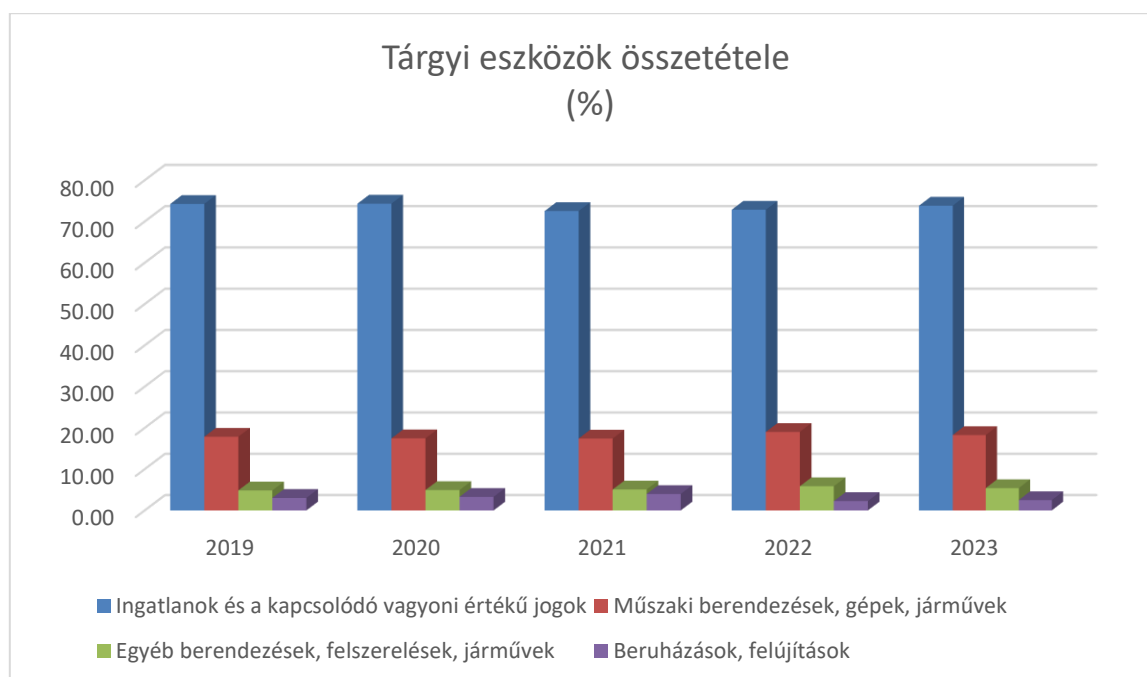
Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Befektetett eszközök aránya (%)	72,05	67,91	71,97	68,29	67,44
Forgóeszközök aránya (%)	27,11	31,31	26,94	30,17	31,23
Aktív időbeli elhatárolások aránya (%)	0,84	0,78	1,10	1,55	1,33

1. ábra: Eszközök megoszlása
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

A befektetett eszközök aránya mutatószám azt prezentálja, hogy a mérleg eszközállományán belül a tartósan befektetett eszközök hogyan alakulnak a vizsgált időszak során. Megmutatja, hogy a vállalkozást egy éven túl szolgáló eszközök értékének mekkora az aránya az összes eszközértékhez viszonyítva. Ezen felül kifejezi a vállalat tőkeigényességét, hiszen ezek a hosszú távon használt eszközök lekötik a tőkét, mivel lassan térülnek meg. A mutató mértéke

30-70% között optimális. A Kft. esetében 67-72% között alakul a vizsgált öt év esetében. Alapvetően kiegyensúlyozott irányvonalat mutat, viszont szigorúan nézve csökkenő tendenciát lehet felfedezni benne, amely arról ad tájékoztatást, hogy a tartós eszközök pótlása csökkenő mértékben biztosított a vállalatnál. Ugyanakkor a kereskedelmi szektorban, különösen a kiskereskedelemben a likviditás egy kritikus pontot képvisel, hiszen a cégeknek gyorsan kell tudniuk reagálni a piac változásaira, mint például szezonális igényekre vagy akciókra való reagáláskor. A Kft. esetében a befektetett eszközök aránya az üzleti modell alapján egy teljesen optimális arányt testesít meg.

2. ábra: Tárgyi eszközök összetétele
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

Az eszközcsoporton belül a tárgyi eszközök képviselik a legnagyobb értéket, a befektetett eszközök több mint 95%-át képezik. Ezen belül az ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok alkotják a legnagyobb arányt. Itt tartják nyilván a kereskedelmi egységeket, amelyek száma növekedést mutat az évek alatt a megnyitott áruházak és szupermárketek következtében. A vizsgált öt év alatt összesen 18 szupermarket üzletet és 2 Interspar áruházat nyitott a vállalat az országban. Emellett a Kft. a beruházásokra is nagy hangsúlyt fektet, hiszen ez idő alatt 53 szupermarket és 10 interspar üzleti egység került teljes felújításra. Ezért látható a tárgyi eszközök értékének a növekedése évről évre. A társaság birtokában jelzáloggal terhelt üzleti berendezés nem volt. Az ingatlanárak alakulása Magyarországon 2019 és 2023 között jelentős változásokat mutatott különösen a nagyvárosokban és az agglomerációban. Ez alapján a Kft.

birtokában lévő ingatlanok értéke is megnövekedett, amely a mérlegben a vizsgált öt év alatt mintegy 25.000 millió forint értékű növekedést mutat.¹³

A tárgyi eszközökön belül jelentős hányadot képeznek még a műszaki berendezések, gépek, járművek, melyek számának a növekedése a logisztikai kapacitás bővítésének, illetve a hűszemű fejlesztésekre irányuló beszerzéseknek és beruházásoknak tudható be.

A mérlegadatok alapján az figyelhető meg, hogy az immateriális javak nagy részét az üzleti vagy cégérték képezi, amely a vizsgált 5 év folyamán közel 67%-al csökkent. Ennek oka, hogy a társaság a Plus cégértéket a 2016-os évtől kezdődően 10 év alatt írja le.

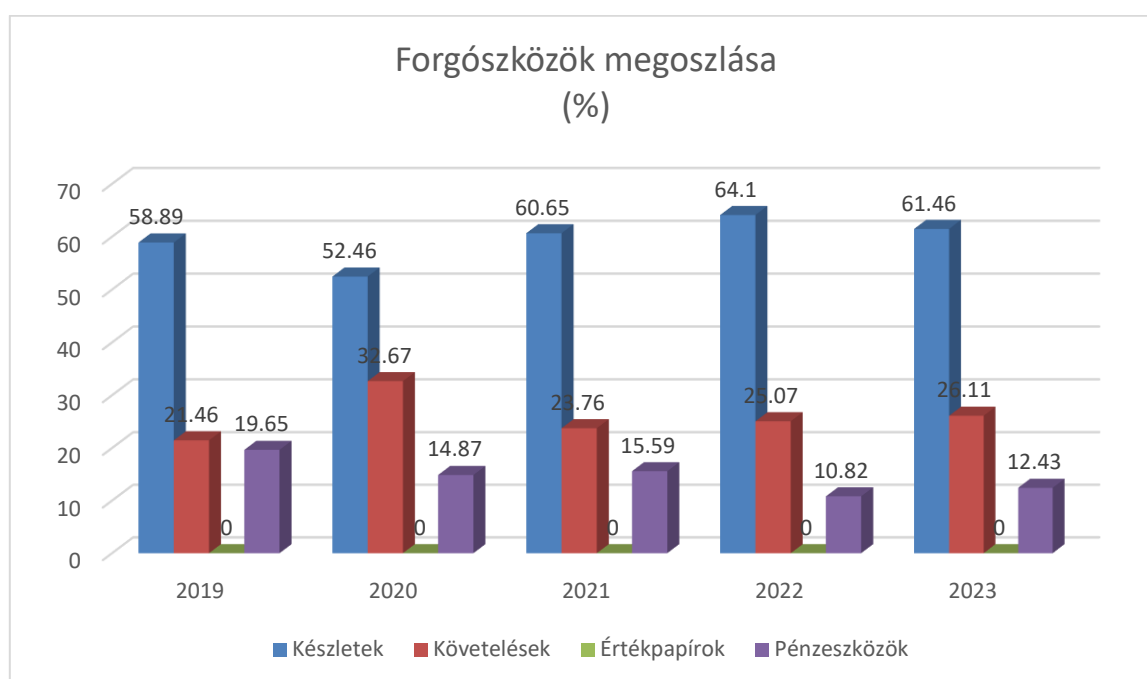
A vállalkozás befektetett pénzügyi eszközeinek az aránya nagyon alacsony a befektetett eszközökön belül a vizsgált 5 évben. A mutató megmutatja, hogy a vizsgált vállalat mennyi erőforrást fektet be más vállalatokba részvények, kötvények, részesedések útján a hosszú távon elért hozamok és stratégiai előnyök tekintetében. Az alacsony arány annak tudható be, hogy a Kft. többnyire a működési tevékenységébe fekteti be tőkéjét, nem pedig más vállalatok részvényeibe vagy kötvényeibe. Ez alapján a vállalat elsődlegesen a belső növekedésre helyez nagy hangsúlyt. A befektetett pénzügyi eszközök kevésbé likvid eszközök, mint a forgóeszközök, így az alacsony arányuk nincs negatív hatással vállalat likviditására.

A forgóeszközök négy nagy csoportja a készletek, követelések, értékpapírok és a pénzeszközök. Ezek a mérlegcsoportok képviselik egy vállalatnál a rövidtávú befektetéseket. A forgóeszközök aránya mutatószám arról szolgáltat információt, hogy milyen mértékben oszlanak meg a rövidtávon befektetett eszközök, tehát az éven túl befektetett eszközök komplementerének is tekinthető ebben az értelemben. Iparágtól függően eltérő lehet az arányuk. A kereskedelmi vállalatok esetében jellemzően magasabb hányadot képviselnek az eszközoldalon. A Kft. az anyagkészletei között tartja nyilván azokat az árukat, amelyeket a különböző kereskedelmi egységeiben forgalmaz és raktároz. A társaság beszerzési áron alapuló átlagolás nyilvántartást vezet az áruk esetében. Ez egy olyan készletértékelési módszer, amely lényege, hogy az árukészlet átlagos beszerzési árát használják a készlet értékének a meghatározásához. Azoknál a vállalatoknál gyakori, amelyek gyakran szereznek be hasonló termékeket különböző időpontokban és áron. Minden beszerzés után új átlagárat számítanak, amely az addigi készlet és a legújabb beszerzés összesített költségéből tevődik össze. Ennek

¹³ <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/housing-market-report/housing-market-report-may-2023> A letöltés ideje: 2024.09.15.

előnye, hogy nagyban egyszerűsíti a készletértékelést a gyakran változó árak mellett, továbbá nem kell egyesével végig követni azt, hogy egy adott termék pontosan melyik beszerzésből származik. Azonban a tényleges beszerzési ártól eltérő árat használ, ami torzíthatja a nyereség vagy veszteségszámítást, főleg akkor, ha nagy áringadozások következtek be. A kereskedelemben ez egy különösen népszerű készlet nyilvántartási módszer.

A forgóeszközök aránya mutató tehát a vállalat rövid távú eszközeinek az arányát mutatja meg az eszközoldalón. A forgóeszközök közé sorolhatók a likvid pénzeszközök, a követelések, készletek és más rövid lejáratú eszközök. A mutató értéke 27-31% között alakul a vállalat vagyonán belül, ami arra utal, hogy a vállalat nem halmoz fel nagyszámú anyagkészletet.

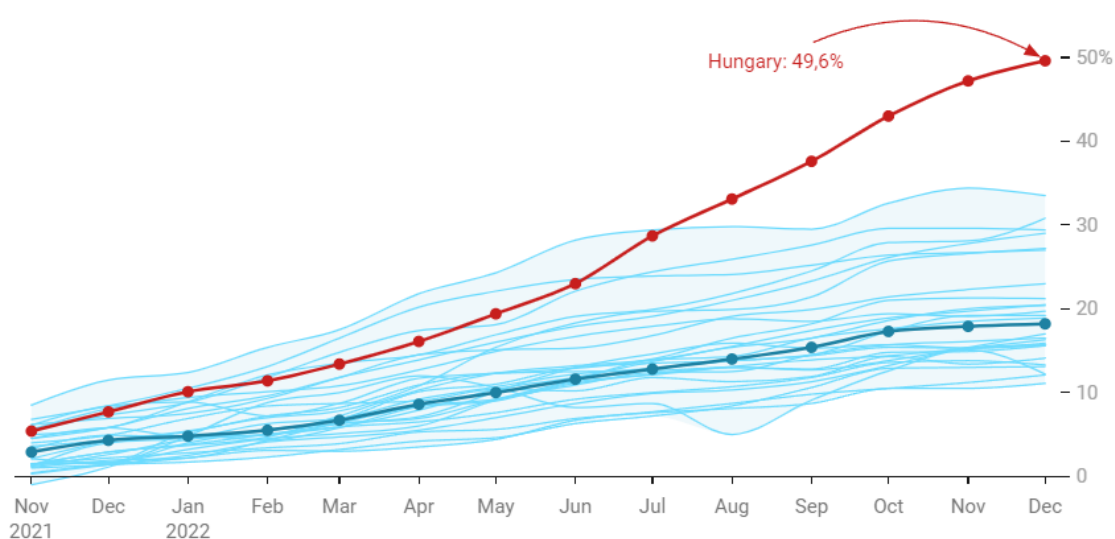
3. ábra: Forgóeszközök megoszlása
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

A készletek aránya alapvetően akkor elfogadható, ha 30-70% közötti értéket mutat. A vizsgált időszakban 52-64% között alakul a mutató értéke. A 2019-es évről a 2020-as évre a mutató értéke valamivel több, mint 6%-ot esett, aminek az oka a kapcsolt vállalkozással szembeni követelések megnövekedésével magyarázható. Ami ennél lényegesebb és jól látható, hogy 2021-ről a következő két évre a készletek értéke a mérlegadatok alapján közel 13.000 millió forintot növekedtek, amely azzal magyarázható, hogy Magyarországon az élelmiszer infláció drámai módon emelkedett az elmúlt években. Különösen 2022-es év végére és a 2023-as év elején történt hatalmas változás az élelmiszerek ár színvonalában, ugyanis közel 50%-os mértékben emelkedtek az árak. Ez az arány kiemelkedően magas volt az Európai Unióban

ebben az időszakban, Magyarországon pedig az egyik legmagasabb a térségben. Az infláció mértéke 2023 elején bár csökkenő pályára állt, viszont még így is az éves átlagos élelmiszer infláció mértéke körülbelül 25,9%-ot mutatott a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján.¹⁴

The inflation rate of food prices in EU countries until December 2022

Based on the Harmonised Index of Consumer Prices (HICP) compared to the same period of the previous year, %

4. ábra: Infláció alakulása az EU-s tagállamokban
(Forrás: Telex 2023)

Mind ezek mellett a Magyar Nemzeti Bank elemzései alapján az élelmiszerárak alakulását nagymértékben befolyásolják a változó külső gazdasági tényezők, úgy, mint az energiahordozók árának az alakulása, illetve a globális ellátási láncok zavarai, amelyek nagy hatással vannak a termelési költségek megnövekedésére. Az energiaárakon belül különösen az olaj és a gáz drágulása okozza az előállítás, illetve a szállítás költségeinek emelkedését, ami szintén az élelmiszerek árának a növekedéséhez vezet. Emellett az ukrajnai háború hatásai tovább mélyítették az ellátási láncok nehézségeit, hiszen hozzájárultak az alapanyaghiányhoz, illetve a termelési kapacitások csökkenéséhez, amelyek szintén nyomást gyakoroltak az árak megnövekedésére. Az élelmiszertermeléshez szükséges inputok áremelkedése és a szállítási bonyodalmak további ár nyomást jelentenek.¹⁵

¹⁴ <https://telex.hu/english/2023/01/20/inflation-of-food-prices-in-hungary-highest-in-eu> A letöltés ideje: 2024.10.08.

¹⁵ <https://www.ksh.hu/en/first-releases/far/efar2312.html> A letöltés ideje: 2024.10.08.

A forgóeszközökön belül jelentős csoportot képeznek a követelések, ezért az elemzése kiemelten fontos a társaságnál, ugyanis a vállalkozás pénzállományának az alakulására, továbbá a likviditási helyzetére nézve van közvetlen hatása. A követelések részaránya mutató a vizsgált öt év folyamán 21-32% között alakult. Ezen belül a vevőkövetelések képezik a vállalat azon rövid lejáratú követeléseit, amelyeket áruszállításból vagy szolgáltatásnyújtásból származtat. A vizsgált időszakot elemezve az látható, hogy évről-évre növekvő szintet mutat, amely az értékesítések növekedésével magyarázható. A kapcsolt vállalkozásokkal szembeni követelések a 2020-as évben kiugróan növekedtek, amely SES Magyarország Kft.-vel szemben megnövekedett követelések miatt mutatkozott. Értékpapírokkal nem rendelkezik a vállalkozás. A Kft. pénzeszközeit a bankbetétek és a pénztár alkotják, amelyek aránya 10-19 % között alakult a vizsgált időszakban.

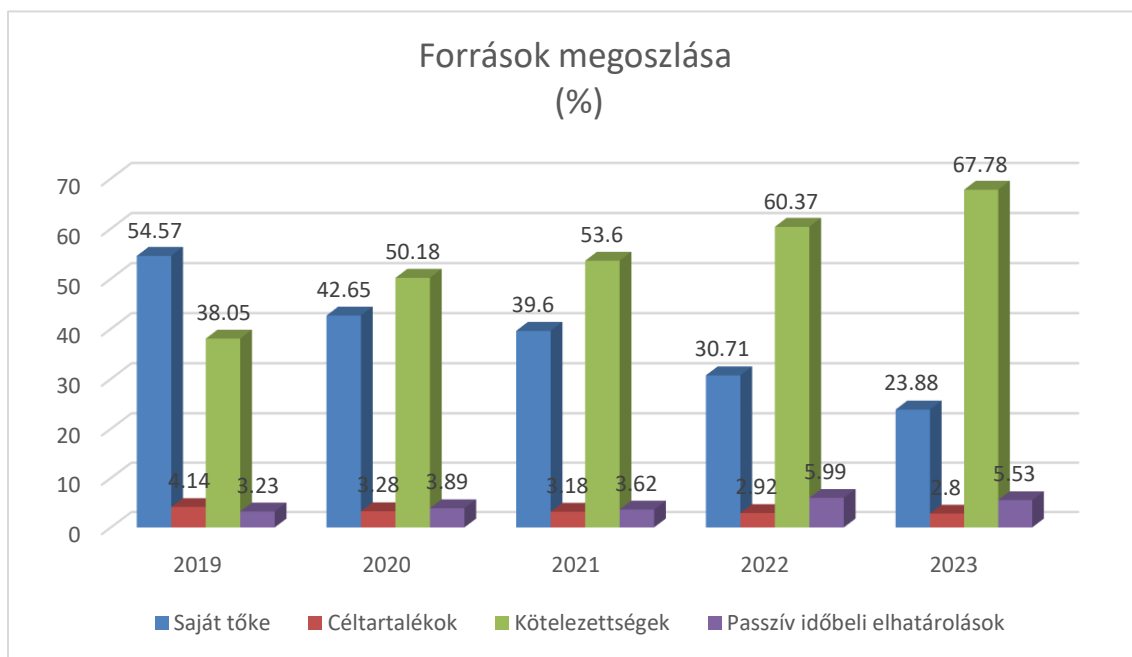
5.1.2. Források összetétele

A mérleg forrás oldalának az elemzésével kimutatható, hogy az eszközök működését milyen mértékben fedezik a saját- illetve idegen források a vállalkozásnál.

2. táblázat: A mérleg forrás oldalának megoszlása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Saját tőke aránya (%)	54,57	42,65	39,60	30,71	23,88
Céltartalékok aránya (%)	4,14	3,28	3,18	2,92	2,80
Kötelezettségek aránya (%)	38,05	50,18	53,60	60,37	67,78
Passzív időbeli elhatárolások (%)	3,23	3,89	3,62	5,99	5,53

5. ábra: Források megoszlása
(Forrás: Saját szerkesztés, 2024)

A Kft jegyzett tőkéje 29.000 millió Forint. A források között a legnagyobb aránnyal a saját tőke rendelkezik a 2019-es évet nézve, viszont ez az arány egyre inkább a kötelezettségek irányába tolódik el, amely alapvetően többféle változást jelezhet, amelyek hatással vannak a vállalat hosszú távú stabilitására. A saját tőke részét képezi a jegyzett tőke, tőketartalék, lekötött tartalék, és az adózott eredmény.

A saját tőke aránya mutató azt ismerteti, hogy a vállalkozás milyen arányban rendelkezik saját forrásból származó eszközökkel, továbbá, hogy milyen mértékben finanszírozták tulajdonosi tőkéből az eszközöket. A mutató értéke a vizsgált 5 éves időszakban folyamatosan csökkenő eredményt mutat, amely a kötelezettségek megnövekedésével, továbbá az eredménytartalék és a vállalat adózott eredményének a csökkenésével magyarázható. Az első három vizsgált évben történt osztalékkifizetés, amely csökkenti az eredménytartalék értékét, azonban ami érdekesebb az az adózott eredmény alakulása, amely szintén részét képezi a saját tőkének. A vizsgált időszakban az adózott eredmény csökkenő mérlegértéket mutat, amelynek több lehetséges oka is lehet. Megemlíthető például a megnövekedő energiaárak, munkabérek okozta költségek, vagy a hazai élelmiszer-kiskereskedelemben erősödő piaci verseny miatt alkalmazott alacsonyabb árak. Azonban a Kft. esetében első sorban a magyar kormány által 2022-ben bevezetett extra profitadónak tudható be. Alapvetően a Covid-19 világjárvány és az ukrajnai konfliktus gazdasági következményeinek az mérséklésére bevezetett intézkedések között jelent

meg. Az állam célja a költségvetési bevételek megnövelése volt azzal az eszközzel, hogy meghatározott szektorokban, köztük a kiskereskedelmi ágazattal, nagyobb részben járuljon hozzá az állami bevételekhez, így pedig az államháztartási hiány csökkentéséhez.¹⁶¹⁷

Extra profitadó lényege a kiskereskedelmi szektorban:

A kiskereskedelmi szektorban a külön adó mértéke különösen a nagyobb forgalommal rendelkező láncok esetében jelentős, hiszen az árbevétel után progresszíven növekszik. Az extra profit adó miatt a társaságnak nagyobb adóterherrel kellett szembenéznie, amely csökkentette az adózott eredményét. A nehéz gazdasági körülmények és a megváltozott fogyasztói szokások miatt alapvetően megnehezedett a vállalatok nyereségessége, a különadó pedig tovább rontotta ezt a helyzetet. A különadó ellensúlyozása érdekében a kiskereskedelmi vállalatok növelhetik a termékek árait, amivel kompenzálni tudják a megnövekedett költségeket. Azonban a fogyasztói piac érzékenysége miatt ez akár nagyobb hátrányt is eredményezhet, mivel a vásárlók a jelenlegi gazdasági helyzetben egyre inkább ár érzékenyek.¹⁸¹⁹

A céltartalékok azok az összegek a vállalkozások mérlegében, amelyeket a jövőben bekövetkező bizonytalan kötelezettségek fedezésére különítenek el. A céltartalékok aránya az első évben 4,14% a forrásokon belül, amely a vizsgált időszak éveiben csökkenést mutat és 2023-ra már csak 2,80%-os arányt képvisel. A céltartalékok mellett az idegen források összetételének az elemzése is jelentős adatokat szolgáltat.

A kötelezettségek aránya azt mutatja meg számunkra, hogy a vállalkozás a tevékenységét milyen mértékben finanszírozza idegen tőke felhasználásával. Értéke 38%-ról 67%-ra emelkedett 2019-ről 2023-ra, ami azt jelenti, hogy a társaság adósság terhei megnövekedtek és növekvő mértékben fedezi működését idegen forrásokból, továbbá azt, hogy az egyes forrásokat milyen költségek mellett veszi igénybe. Alapvetően a forrásokon belül a kötelezettségek megoszlásának a stagnálása vagy a növekedése nem tekinthető optimális vagy kritikus jelenségnek, hiszen a kötelezettségek állandósága vagy esetleges növekedése nem feltétlenül tekinthető negatív történésnek, csupán a vállalat bővülő tevékenységi körére utalhat.

¹⁶ <https://www.vg.hu/vilaggazdasag-magyar-gazdasag/2022/06/extraprofitado-itt-vannak-a-reszletek> A letöltés ideje: 2024.10.08.

¹⁷ <https://www.vg.hu/vilaggazdasag-magyar-gazdasag/2024/04/kulonado-nem-vesz-el-csak-atalakul-igy-lett-a-kormany-csodafegyvere-a-spar-t-brusszelig-kergeto-sarc> A letöltés ideje: 2024.09.15.

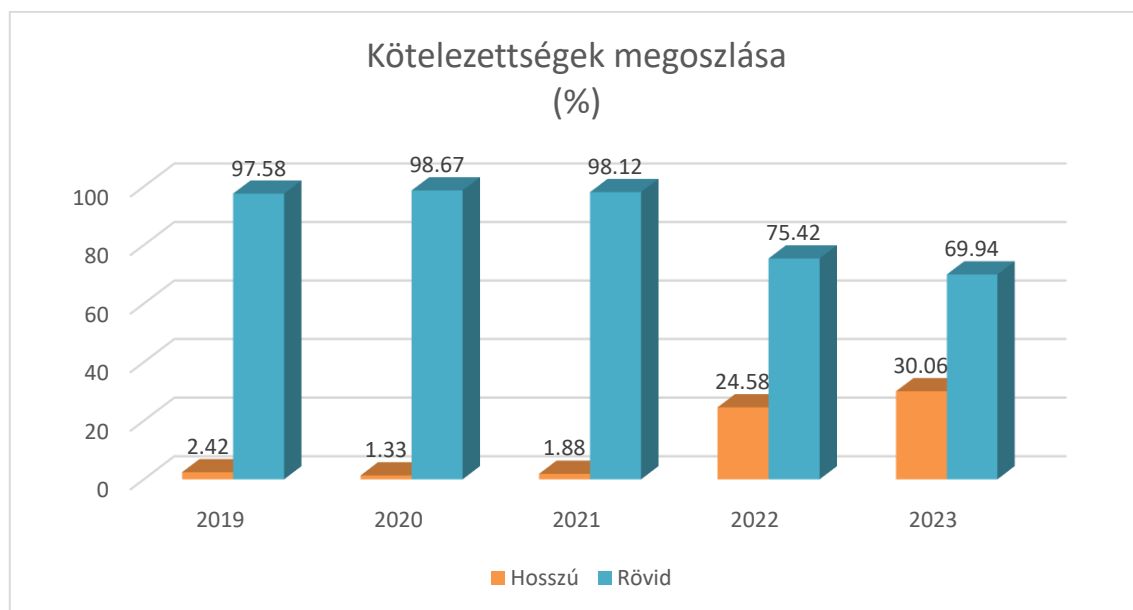
¹⁸ <https://hu.andersen.com/hu/hirek/extraprofit-kulonadok-megjelentek-a-reszletes-szabalyok/> A letöltés ideje: 2024.10.08.

¹⁹ <https://centralaudit.hu/itt-az-extraprofit-ado-2022/> A letöltés ideje: 2024.10.08.

3. táblázat: Kötelezettségek megoszlása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Hossz.lej.köt részaránya (%)	2,42	1,33	1,88	24,58	30,06
Röv.lej.köt részaránya (%)	97,58	98,67	98,12	75,42	69,94

6. ábra: Kötelezettségek megoszlása
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

A vállalkozás tartós forrásait testesítik meg a hosszú lejáratú kötelezettségek, amelyek lényeges szerepet játszanak a tartósan lekötött eszközök finanszírozásában. A hosszú lejáratú kötelezettségek alakulását a 2022 és 2023-as években a kapcsolt vállalkozással szembeni tartós kötelezettségek és az egyéb hosszú lejáratú hitelek megnövekedése alakítja. A 2022-es évben a társaság 22.048 millió forint összegű, míg 2023-ban további 20.060 millió forint összegű hitelt vett fel anyavállalatától. Emellett ezekben az években a hosszú lejáratú banki hitelállomány szintén kiemelkedően megnövekedett. A hosszú lejáratú kötelezettségek között jelennek meg a pénzügyi lízingekből eredő 1 éven túli kötelezettségek is, melyek tovább növelik ennek arányát. A vállalkozásnak 5 éven túli egyéb kötelezettsége nincs.

A rövid lejáratú kötelezettségeket a rövid lejáratú hitelek, szállítók és az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek alkotják. A rövid lejáratú kötelezettségek aránya az előző mutató komplementerének tekinthető. A vállalkozás esetében a kötelezettségek igen jelentős hányadát

teszik ki a rövid lejáratú kötelezettségek, amely arányának a csökkenését a hosszú távú kötelezettségek megnövekedése okozza, így 2019-ről 2023-ra összesen 27,64 %-ot csökkent. A szállítói kötelezettségek évről-évre növekedést mutatnak, a vizsgált öt év alatt mintegy 29,22%-ot növekedtek, az állományát tekintve pedig a vevőkövetelések többszörösét teszik ki, amely alapvetően befolyásolja a vállalat likviditási helyzetét. Ezen a mérlegsoron jelennek meg az anyavállalattal szemben lévő hosszú lejáratú hitelek éven belül esedékes törlesztő részletei, továbbá a folyószámlahitelek.

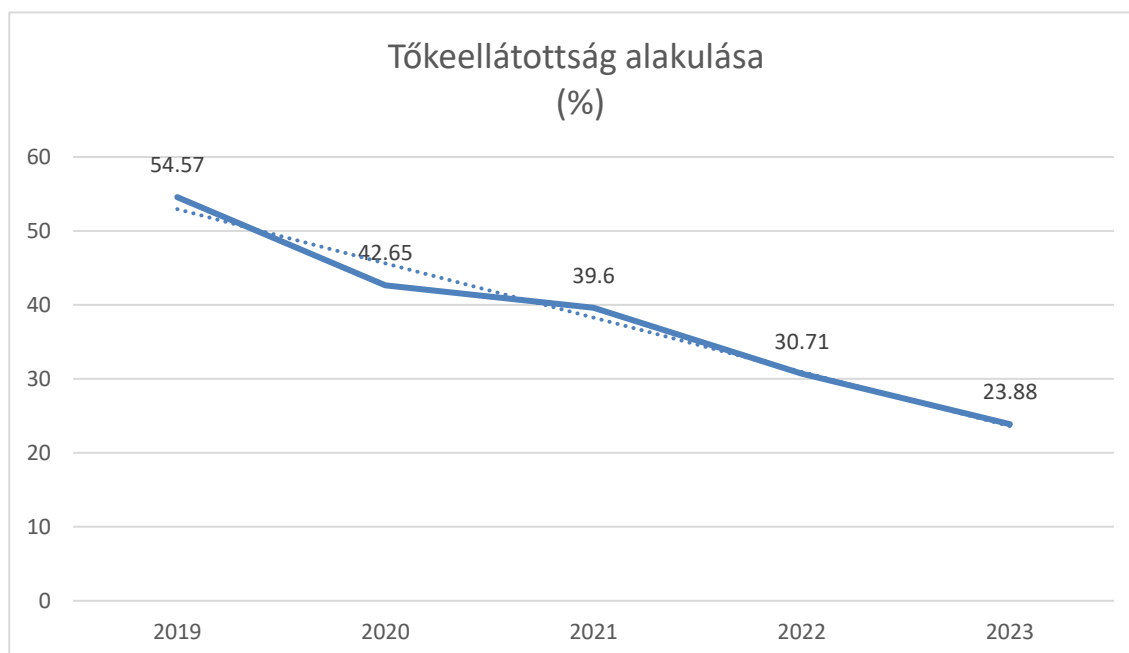
5.1.3. Tőkeszerkezet elemzése

A tőkeszerkezet elemzése alapján további képet lehet alkotni arról, hogy a vállalkozás milyen arányban használ saját forrást és külső finanszírozást működése fenntartása és a növekedési céljainak elérése érdekében. A hazai és a nemzetközi szemszögből nézve is jelentős mutatószám a tőkeellátottság a vállalkozás vagyoni és pénzügyi megítélése szempontjából.

4. táblázat: Tőkeellátottság alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Tőkeellátottság (%)	54,57	42,65	39,60	30,71	23,88

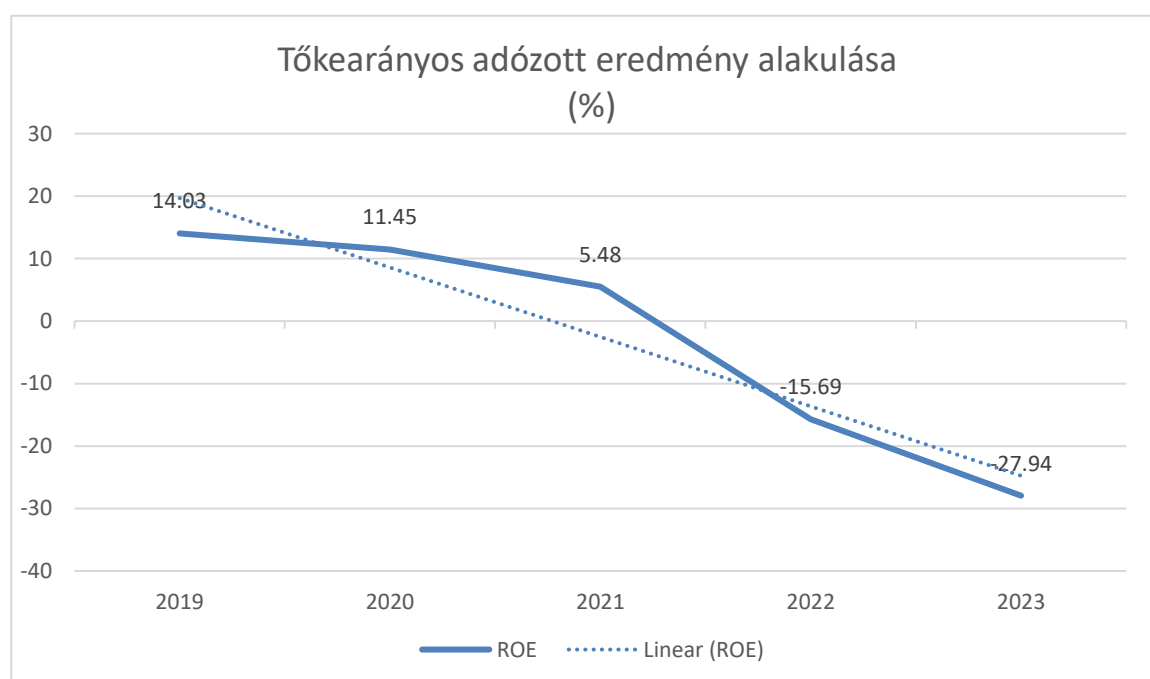
7. ábra: Tőkeellátottság alakulása
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

A forrásoldal adatai alapján számszerűsíthetők a tőkeszerkezeti mutatók. Elsősorban a tőkeszerkezettel kapcsolatban azt vizsgáljuk, hogy a saját tőke hogyan aránylik az idegen tőkéhez. A tőkeellátottsági mutató kritikus szintje a 30%. Az látható, hogy a vizsgált időszak alatt a mutató értéke folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, a 2023-as évben pedig 6,12% ponttal marad el az említett határtól. Ennek oka a forrás oldalon a saját tőke arányának a drasztikus csökkenése a vizsgált időszakban.

5. táblázat: Tőkearányos adózott eredmény alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

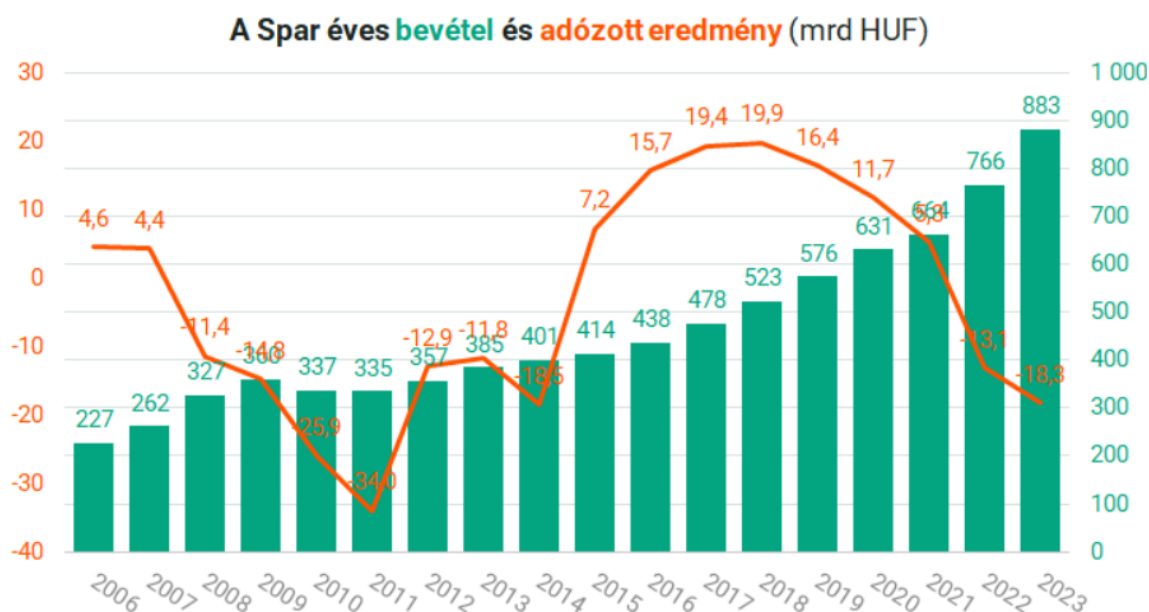
Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Tőkearányos adózott eredmény (%)	14,03	11,45	5,48	-15,69	-27,94

8. ábra: ROE alakulása 2019-2023-ig
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

A tőkearányos adózott eredmény (más néven ROE) azt mutatja meg a tárgyévre vonatkozóan, hogy a vállalkozás milyen hatékonyan használja fel saját tőkéjét annak érdekében, hogy eredményt, tehát profitot érjen el. Megmutatja, hogy a vállalat tulajdonosai a befektetett tőkéjükhöz képest milyen mértékben realizálnak nyereséget. Mint az látható ennek mértéke folyamatosan csökken, majd negatív értéket vesz fel, amely az adózott eredmény alakulásával magyarázható, tehát, a vállalat veszteségesen zárta ezen időszakát. Ennek hátterében, első sorban a már korábban említett kiskereskedelmi adófizetési kötelezettség áll, amely a 2020. évi

XLV. törvény alapján 2022-ben került bevezetésre. A vállalat ebben az évben 13,1 milliárd forint, míg 2023-ban 18,3 milliárd forint veszteséget könyvelt el.²⁰ A kiskereskedelmi különadó mértékét a kiskereskedelmi tevékenységből elért nettó árbevétel után keletkező adóalapra vonatkozóan kell kiszámolni, amelynek mértéke sávosan progresszív. Ennek mértéke az adóalap 500 millió forintot meg nem haladó része után 0%. Az adóalap 500 millió forintot meghaladó, de 30 milliárd forintot meg nem haladó része után 0,15%. Az adóalap 30 milliárd forintot meghaladó, de 100 milliárd forintot meg nem haladó része után 1%, míg a 100 milliárd forint feletti részre 4,5%.²¹

9. ábra: A Spar bevételének alakulása 2006-2023-ig
(Forrás: Portfolio, 2024)

5.2. Pénzügyi helyzet vizsgálata

A pénzügyi helyzet vizsgálata során a vállalat pénzügyi stabilitása, likviditása és jövedelmi helyzete kerül elemzésre. Hosszú távú elemzés során alapvetően az adósságállományra vonatkozó mutatókat, míg rövid időtáv esetében a likviditási mutatók nagyságát és azok változását szükséges elemezni.²² A vizsgálat olyan módszerekkel történik, amelyek alkalmasak az eszköz és forrás állomány és a vállalkozás eredményének a vizsgálatára. Ennek a

²⁰ <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20240531/kiderult-mennyi-volt-a-spar-vesztesege-689415> A letöltés ideje: 2024.10.11.

²¹ 197/2022. (VI. 4.) Korm. rendelet az extraprofit adókról 21. § (2) bekezdés.

²² Bíró Tibor et al. (2016): A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Perfekt Kiadó, p. 59.

területeknek a vizsgálata kiemelten fontos, hiszen a vállalkozás vezetői és a külső piaci szereplők egyaránt érdekeltek a vállalkozás pénzügyi helyzetének ismeretében.

5.2.1. Adósságállomány vizsgálata

Az adósságállomány vizsgálata a vállalatok pénzügyi helyzetének egyik legfontosabb elemzési szempontja, mivel nagyban befolyásolja a pénzügyi stabilitást és a vállalat növekedésében rejlő potenciált. Az adósságállomány alatt alapvetően a hosszú lejáratú és a hátrasorolt kötelezettségek összegét értjük. Az adósságállomány meghatározásával a források tartós összetételét is vizsgálhatjuk.

6. táblázat: Adósságállomány mutatók alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Idegen tőke és összes eszköz aránya (%)	38,05	50,18	53,60	60,37	67,78
Saját tőke aránya (%)	98,34	98,46	97,52	67,42	53,96
Adósságállomány aránya (%)	1,66	1,54	2,48	32,58	46,04
Eladósodottsági mutató (%)	38,05	50,18	53,60	60,37	67,78

Az adósságállomány vizsgálatának a célja, hogy megértsük azt, hogy a vállalat milyen mértékben függ idegen forrásoktól, úgy, mint hitelektől, kölcsönöktől. Emellett az is fontos szempont, hogy a vállalat milyen mértékben képes az ezzel kapcsolatos kötelezettségeinek a teljesítésére, továbbá mekkora adóssággal rendelkezik a jövedelméhez képest. A Spar esetében az idegen tőke és az összes eszköz aránya mutató folyamatosan növekvő értékeket mutat és 2023-ban érte el a legmagasabb szintet. Azért figyelhető meg ez a jelenség, mert a kötelezettségek nagyobb mértékben növekedtek, mint az eszközök értéke, amely arra utal, hogy nőtt a vállalat eladósodottsága. A növekvő tendencia nem az optimális irányt testesíti meg. Ezzel párhuzamosan megfigyelhető, hogy a saját tőke aránya hogyan alakult a forrásokhoz képest. Látható, hogy folyamatosan csökken, amely a saját tőke értékének a csökkenésével magyarázható. Ennek oka első sorban az eredménytartalék, illetve az adózott eredmény drasztikus csökkenése és negatív tartománya az utolsó két vizsgált évben. Az adósságállomány

aránya mutató értékei szintén azt mutatják, hogy a vizsgált időszak alatt a vállalat eladósodottság szempontjából rosszabb helyzetbe került. Ebben az esetben szintén azzal magyarázható, hogy a hosszú lejáratú kötelezettségek megnövekedtek, míg ezzel szemben a saját tőke csökkent.

A rövid és hosszú távú eladósodottságot külön is lehet vizsgálni. Megfigyelhető, hogy rövid távon csökken, míg hosszú távon növekszik a Spar esetében az eladósodottság mértéke, mivel a hosszú távú kötelezettségei nagyobb arányban növekedtek meg. Legnagyobb ütemben 2022 és 2023 között növekedett, amelynek oka a vállalat által felvett hosszú lejáratú banki hitelállomány, másrészt az anyavállalattól és kapcsolt vállalkozástól származó hitelek megjelenése a mérlegben.

7. táblázat: Rövid és hosszú távú eladósodottsági mutatók értéke 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Rövid távú eladósodottság (%)	97,58	98,67	98,12	75,42	69,94
Hosszú távú eladósodottság (%)	2,42	1,33	1,88	24,58	30,06

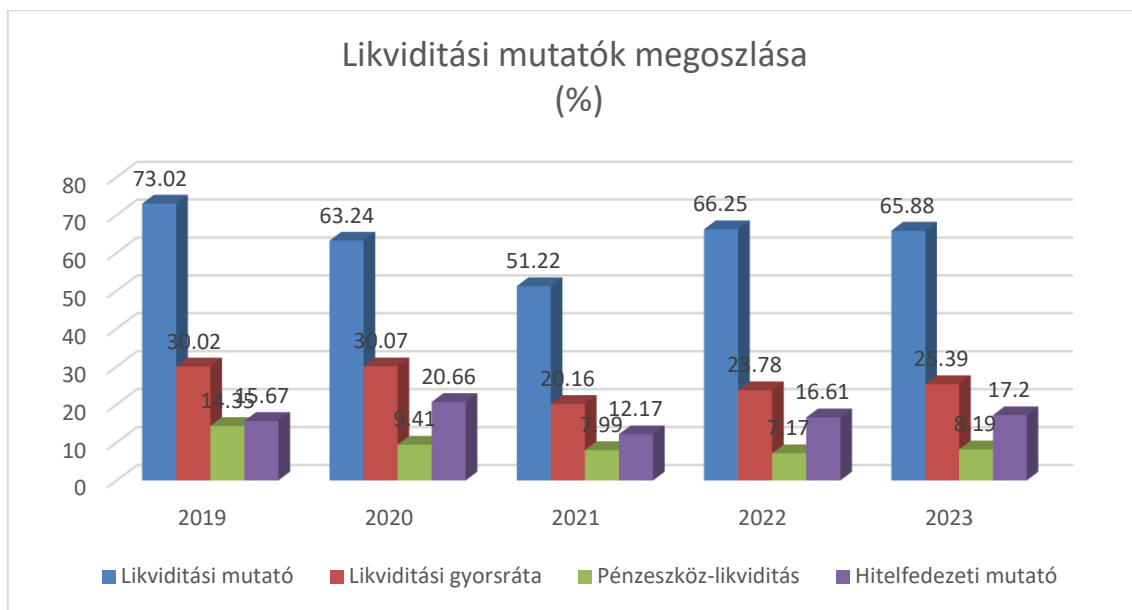
5.2.2. Likviditási mérleg és mutatók

A likviditási helyzet vizsgálata során első sorban arra a kérdésre szükséges választ találni, hogy egy vállalat milyen mértékben képes a rövid távú kötelezettségeit teljesíteni, amelyhez alapvetően likvid, tehát rövid időn belül elérhető eszközökre van szüksége.

8. táblázat: Likviditási mutatók alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Likviditási mutató (%)	73,02	63,24	51,22	66,25	65,88
Likviditási gyorsráta (%)	30,02	30,07	20,16	23,78	25,39
Pénzeszköz-likviditás (%)	14,35	9,41	7,99	7,17	8,19
Hitelfedezeti mutató (%)	15,67	20,66	12,17	16,61	17,20

10. ábra: Likviditási mutatók megoszlása 2019-2023-ig
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

A likviditási mutató megmutatja, hogy a forgóeszközök értéke mekkora a rövid lejáratú (éven belül esedékes) kötelezettségekhez viszonyítva. A Kft. esetében ez az arány egyik évben sem érte el a 100%-os optimális értéket. Szintén arra utal, hogy a tevékenység finanszírozásához külső források igénybevételére van szüksége a vállalatnak. Megállapítható, hogy a forgóeszközök nem tudják teljes egészében fedezni a rövid lejáratú kötelezettségeket.

A likviditási gyorsráta számítása során a forgóeszközök készletek nélküli aránya kerül viszonyításra a rövid lejáratú kötelezettségekhez. A mutató értéke 100-200% között elfogadható, azonban az állapítható meg a Kft. esetében, hogy 20-30% között változik, ráadásul csökkenő irányvonal figyelhető meg, amely nem teremt optimális körülményeket. A készletek értéke jelentősen befolyásolja a likviditási gyorsráta nagyságát.

A pénzeszköz-likviditási mutató értékei alapján a vállalat leglikvidebb pénzeszközei csak kis részben képesek fedezni a rövid lejáratú kötelezettségeket. Ez a mutató különösen hasznos, mivel csak a pénzeszközöket és a piacképes értékpapírokat veszi figyelembe. A vizsgált időszak alatt a mutató értéke több mint 6%-ot csökkent. Ez azért fontos, mert egy vállalat akkor minősíthető fizetőképess szereplőnek a piacon, ha a likvid eszközeinek a nagysága meghaladja a rövid lejáratú kötelezettségeit, ami az azonnali fizetőképességet mutatja meg.

A hitelfedezeti mutató azt mutatja meg, hogy a rövid lejáratú (egy éven belüli) követelések milyen mértékben fedezik az egy éven belül esedékes kötelezettségeket. Ez a mutató kifejezetten fontos a hitelezési gyakorlatban, hiszen segít felmérni a kockázatokat a hitelezők

számára arról, hogy a vállalat milyen arányban rendelkezik fedezettel kölcsön biztosítása esetén. A mutató alapvetően optimális értékeket mutat a vizsgált időszakban, amely arra enged következtetni, hogy a vevői kintlévőségből származó év végi követelésállomány kisebb mértékben csökkent, mint a szállítói tartozások.

6. Eredménykimutatás elemzése

Az eredménykimutatás elemzése a vállalat pénzügyi teljesítményének értékelése szempontjából elengedhetetlen. Ez alapján kerül felszínre az, hogy milyen a vállalat eredményteremtő képessége és a jövedelmezősége, amely a gazdálkodás szempontjából az egyik legfontosabb kérdés. Az eredménykimutatás megmutatja a társaság bevételeit és költségeit, valamint az adózás előtti és utáni nyereséget vagy veszteséget. Az eredménykimutatás megmutatja egy adott időszak bevételeit és ráfordításait. A Számviteli törvény meghatározza, hogy a vállalkozásnak a jövedelmi helyzetét ismertetnie kell a kiegészítő mellékletben, továbbá bővebben az üzleti jelentésben. Ennek a bemutatására leghatékonyabban a megfelelő mutatószámok szemléltetésével kerülhet sor.

6.1. Jövedelmezőség bemutatása

A vállalkozás jövedelmezősége azt mutatja meg, hogy a vállalat milyen mértékben képes profitot termelni. Ha pozitív adózás előtti eredményt ér el, akkor voltaképpen a működése eredményesnek tekinthető, azonban ez egy összetettebb dolog, amelyet több tényező befolyásol, de általánosságban elmondható, hogy amennyiben a bevételei meghaladják a költségeit, a vállalat eredményesen működik. A beszámoló részét képező kiegészítő mellékletben összességében értékelésre kerül az eredményesség az adott üzleti év tekintetében, amelyet mutatószámokkal mutat be.

A leggyakrabban használt jövedelmezőségi mutatók az alábbiak:

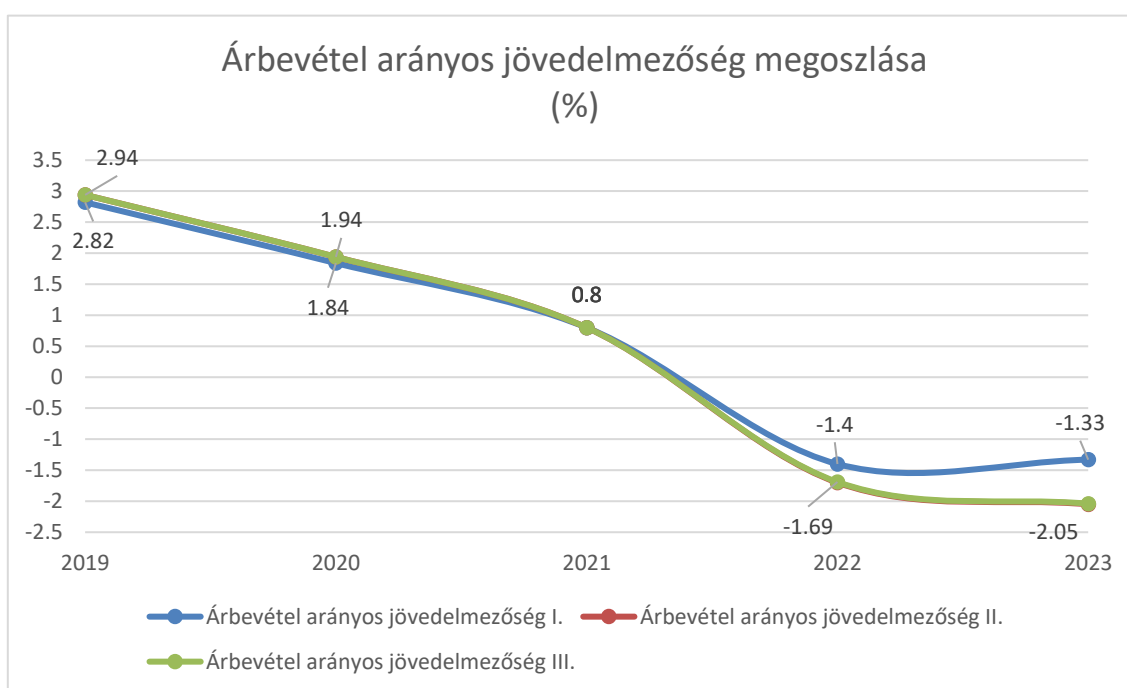
- árbevétel arányos jövedelmezőség
- tőkearányos jövedelmezőség
- eszközarányos jövedelmezőség
- élőmunka-arányos jövedelmezőség
- erőforrás arányos (komplex) jövedelmezőség

6.1.1. Árbevétel arányos jövedelmezőség

9. táblázat: Árbevétel arányos jövedelmezőség mutatók alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Árbevétel arányos jövedelmezőség I. (%)	2,82	1,84	0,80	-1,40	-1,33
Árbevétel arányos jövedelmezőség II. (%)	2,94	1,94	0,80	-1,70	-2,05
Árbevétel arányos jövedelmezőség III. (%)	2,94	1,94	0,80	-1,69	-2,04

11. ábra: Árbevétel arányos jövedelmezőség megoszlása 2019-2023-ig
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

Az árbevétel arányos jövedelmezőségi mutatók számszerűsítése során az eredménykategóriákat hasonlítjuk össze az értékesítéssel vagy egyéb bevételi adatokkal. A mutató értéke alapvetően akkor kedvező, ha növekvő tendenciát vesz fel. Fontos szerepet játszanak a vállalat pénzügyi teljesítményének az értékelése szempontjából, hiszen megmutatják, hogy a bevételek mekkora részét képezi a tényleges profit.

Megmutatja, hogy a vállalkozás az értékesítési tevékenységből származó nyeresége a nettó árbevétel hány százalékát képezi. Jelen esetben az mondható el, hogy csökkenő tendenciát alkot, amely megnövekvő költségeknek tudható be elsődlegesen, illetve az árbevétel csökkenése egyaránt negatív hatást gyakorol az eredményre. A vállalat nettó árbevétele növekedő tendenciát mutat a vizsgált időszakban. A 2022-es évben 776,2 milliárd forint volt,

amelyet a következő évben 13,7%-al múlt felül, így 882,7 milliárd forint átbetéttel zárta az üzleti évet. Azonban a költségek nagyobb mértékben emelkedtek, amit nem volt képes ellensúlyozni a társaság. Az anyagjellegű ráfordítások 16,6%-al növekedtek meg a 2023-as évre, összesen 744,6 milliárd forint. Ebből az eladott áruk beszerzési értéke 547,3 milliárd forint volt, amely a bevétel 62%-át képezi. Az ezt megelőző évben 61,5%-os volt. Ez azt jelenti, hogy a társaság nem volt képes teljes egészében áthárítani a vásárlókra a beszállítók áremelését. Személyi jellegű ráfordítások tekintetében szintén 12,9%-os növekedés jelentkezett az egy évnél korábbinál a 2023-as évben. Ez azért is különös, mivel 430 dolgozóval kevesebb volt ebben az évben a vállalatnál. Azonban ennek elsősorban az infláció miatti béremelés az oka.²³

A 2021-es évben a mutató értéke még nincs negatív tartományban, azonban már itt sem éri el az 1%-os értéket, tehát a vállalkozás a bevételeiből éppen, hogy finanszírozni tudja a felmerülő költségeit.

További befolyásoló tényezőként említhető meg a magyar kormány által 2021 őszén bevezetett, úgynevezett árstop különböző alapvető élelmiszerekre. Ide sorolható például a kristálycukor, búzaflinliszt, étolaj, csirkehús, 2,8% zsírtartalmú tej, tojás és további termékek. A hatósági árazásnak erős piactorzító hatásai vannak, hiszen a kiskereskedelmi egységek az árstopos termékeken elveszített profitot többnyire a többi termék áremelésén keresztül tudják pótolni. Azonban a fogyasztók árérzékenysége miatt fennáll a veszélye, hogy kiárazzák magukat a piacról, ezért a Spar sem volt képes teljes mértékben kompenzálni a teljes veszteségét. Emellett pedig a hatósági ár a kiskereskedelmet érinti nagy negatívumként, hiszen a termékek gyártóját, nagykereskedőjét nem befolyásolja az árképzésben.²⁴

6.1.2. Tőkearányos jövedelmezőség

A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók alapvetően arra adnak választ, hogy a vállalat mekkora mértékben termel nyereséget a rendelkezésre álló tőke felhasználásával, így tehát a mutatók a tőkehasználati hatékonyságot vizsgálják. Információt nyújtanak a tulajdonosok és a befektetők számára a vállalat jövedelmezőségének a szintjéről, és annak elmozdulási irányáról. Az évenkénti növekvő tendencia képviseli a kedvező irányvonalat. A tőkearányos eredmény (ROE) a jövedelmezőségi mérés egyik legnépszerűbb mutatója. Információt ad az osztalékfizetési képességről és a maximális lehetséges tőkegyarapodásról tájékoztat.

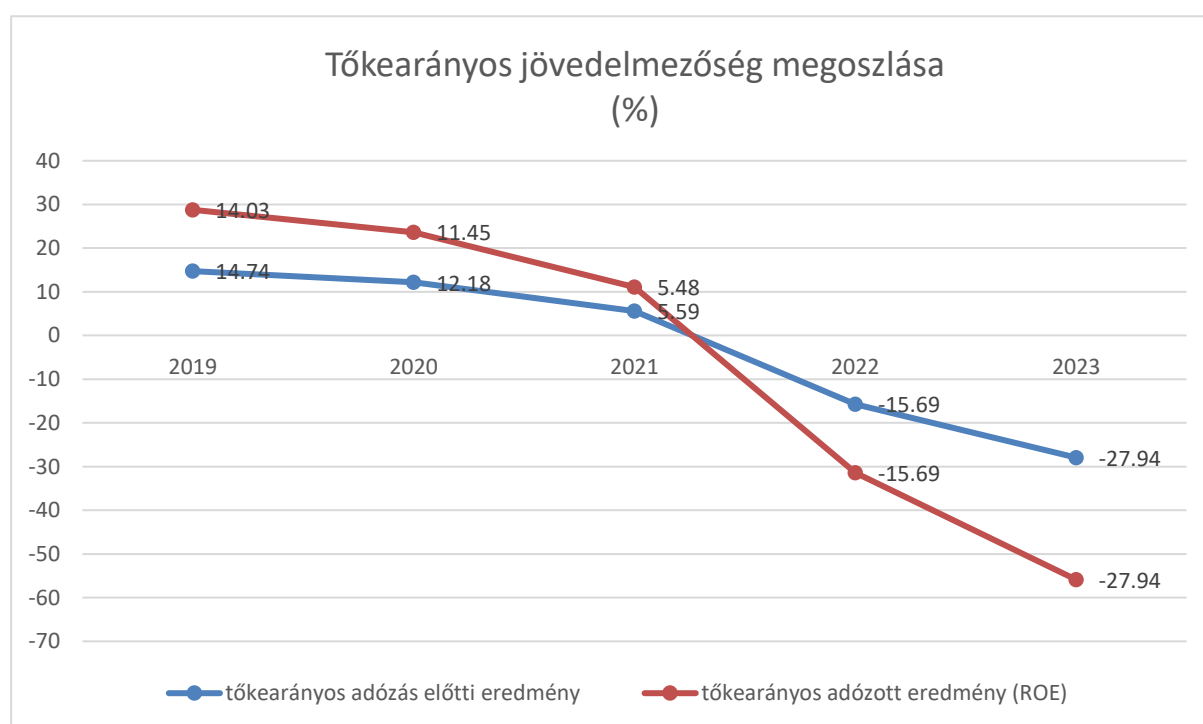
²³ <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20240531/kiderult-mennyi-volt-a-spar-vesztesege-689415> A letöltés ideje: 2024.09.25.

²⁴ <https://forbes.hu/uzlet/ceo-talk-spar-heiszler-gabriella/> A letöltés ideje: 2024.10.08.

10. táblázat: Tőkearányos jövedelmezőség mutatók alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Tőkearányos adózás előtti eredmény (%)	14,74	12,18	5,59	-15,69	-27,94
Tőkearányos adózott eredmény (ROE) (%)	14,03	11,45	5,48	-15,69	-27,94
Árbevétel arányos nyereség (ROS) (%)	2,87	1,88	0,81	-1,42	-1,36

12. ábra: Tőkearányos jövedelmezőség megoszlása
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

A mutatók értékei alapján az mondható el, hogy a vizsgált időszakban egyre kisebb mértékű eredményt realizált a vállalat, tehát az adózás előtti és utáni eredménye csökkent folyamatosan. A vállalat nem tudta végrehajtani az üzleti tervben kitűzött céljait, a 2022-es évtől jelentős visszaesés tapasztalható, amit az is mutat, hogy vállalat nem tudott eredményes maradni. Az utolsó két vizsgált évben a Spar üzemi eredménye mínusz 10,9 és mínusz 11,9 milliárd forint volt, amelyeken felül jelentkezett a pénzügyi műveleteken realizált veszteség az extraprofit adó miatt. Ez 2022-ben 2,2 milliárd forint, míg az ezt követő évben 6,5 milliárd forintos további veszteséget generált.

Az árbevétel arányos nyereség (ROS) megmutatja, hogy az árbevétel hány százalékát képezi a nettó nyereség, tehát mekkora haszonra tesz szert. Ebből adódóan a mutató minél magasabb értéke a kedvező a vállalat számára. Mivel a vállalat a vizsgált időszakban egyre kevésbé

működött nyereségesen, továbbá az utóbbi két évben veszteségesen zárt, ezt a mutató értéke is tükrözi.

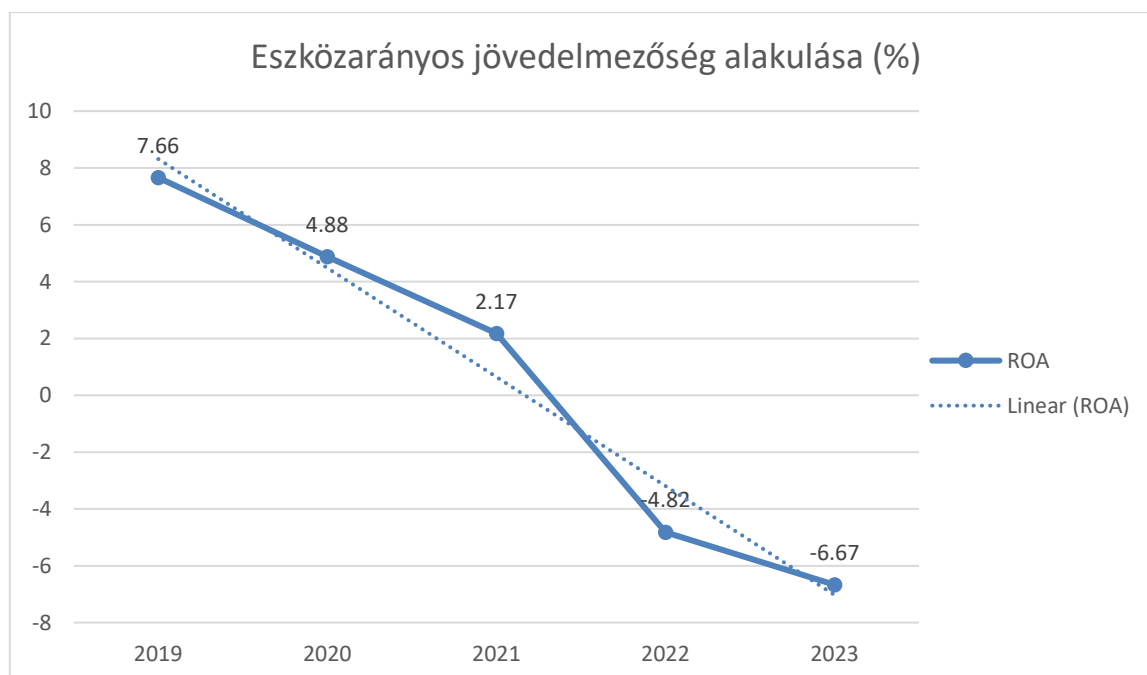
6.1.3. Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók:

Az eszközarányos jövedelmezőségi mutatók a vállalat eszközeinek a hatékonyságát mérik abból a szempontból, hogy mekkora jövedelemteremtő képességgel rendelkeznek. Segítségükkel kimutatható, hogy a vállalat hogyan használja fel az eszközeit profit előállításra. A legfontosabb visszajelzést adó mutatók közé tartozik az eszközarányos jövedelmezőségi mutató (ROA), amely a teljes eredményességről szolgáltat információt. Azonban azt is tükrözi, hogy az eszközállomány mekkora hozamot biztosít, amely a vezetőség, a hitelezők és a tulajdonosok számára is fontos szempont.

11. táblázat: Eszközarányos jövedelmezőség mutató alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Eszközarányos jövedelmezőség (ROA) (%)	7,66	4,88	2,17	-4,82	-6,67

13. ábra ROA alakulása 2019-től 2023-ig
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

Az eszközarányos jövedelmezőség az első három vizsgált évben pozitívan alakult, majd ezt követően negatív tartományba lépett. Ennek oka, hogy az adózás előtti eredmény lecsökkent, míg az eszközállomány megnövekedett. Az eredménycsökkenést első sorban a ráfordítások nagymértékű megnövekedése okozta. Az utolsó két vizsgált évben pedig a korábban leírtak alapján szintén látható, hogy a társaság adózás előtti eredménye negatív tartományban zárt, amelynek a ráfordítások megnövekedésén túl az állam által szigorított kiskereskedelmi adózás tudható be. Az eszközarányos adózott eredmény értéke az utolsó 2 évben negatív tartományban van, a vállalatot ezekben az években társasági adó fizetési kötelezettség nem terhelte a negatív adóalap miatt. Az adóalap csökkentő tételek lényegesen felülmúlták a növelő tételeket. Csökkentő tételekként jelentek meg a társasági adó szerinti értékcsökkenés, a céltartalékok felhasználása. Növelő tételek közé volt sorolható a céltartalék-képzés, a számviteli törvény szerint elszámolt értékcsökkenés valamint az esetleges bírságok.

Összegezve a mutatókat, az mondható el a társaságról, hogy a vizsgált időszakban nem alakult kedvezően a vállalat jövedelmezőségi helyzete.

6.2. Hatékonyság értékelése

A vállalat hatékonyságának az elemzése különböző pénzügyi mutatók és módszerek alapján történhet. Ezek azt mutatják meg, hogy a vállalat mennyire képes optimalizálni az erőforrásainak a felhasználását, amely alapján maximalizálni tudja a nyereségét és képes fenntartani a versenyképességét. Az erőforrások felhasználásán elsősorban az eszközök, eszközcsoportok és az emberi erőforrás felhasználását értjük. A hatékonyság a bevételek növelésén túl a költségek csökkentésében is megnyilvánul. Elsődleges célja a hatékonysági mutatóknak, hogy a vállalat optimalizálja vagyonának a lekötését, tehát a szükséges mértéket befektesse, viszont kihasználatlanul se álljon, hanem a rendelkezésre álló tőke befektetéseiben legyen elhelyezve.

A hatékonyság fogalma alatt az erőforrások felhasználásának gazdaságosságát értjük, ahol:
gazdaságossági hatékonyság = hozam / felhasznált erőforrás.

A hatékonyság relatív fogalom, ahol ahhoz, hogy megkapjuk a leghatékonyabb eredményt, mindig több változatot kell összehasonlítani.

A hatékonyság vizsgálható a nemzetgazdaság szempontjából és a vállalkozás szempontjából, sőt a vállalkozáson belüli egységek szintjén is. A hatékonyság ugyancsak vizsgálható résztvevőkre és ezek összességére. Az összesített tevékenység hatékonysága két tényezőtől függ, a hozzá tartozó egyes résztvevőkre hatékonyságától és a

résztevékenységek arányaitól. Ennek megfelelően az összetett tevékenység hatékonyságának növelésére is kétféle lehetőség van: a résztevékenységek hatékonyságának javítása és a hatékonyabb résztevékenységek arányának növelése.

A vállalkozás értékesítésének, mint hozamkategóriának a mérése jellemzően az értékesítés nettó árbevétele segítségével történik. Az értékesítés árbevétele a vállalkozások által leadott beszámoló adataival vizsgálható. A belföldi árbevétel a tényleges értékesítési áron számított árbevétel általános forgalmi adó nélküli érték. Ezt csökkentjük az egyéb ráfordítások között elszámolt fogyasztási és jövedéki adó értékével. A hatékonyság elemzését általánosságban különböző forgási mutatók kiszámításával valósíthatjuk meg. A mutatók jelentős része esetén a számlalóban az értékesítés nettó árbevétele játszik főszerepet.

12. táblázat: Forgási mutatók alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Készletek forgási sebessége	16,84	15,99	16,61	14,53	16,78
Készletek forgási sebessége napokra	21,67	22,92	21,97	25,12	21,75
Nettó forgótőke forgási sebessége	-26,84	-14,43	-10,58	-18,29	-19,91
Kereskedelmi követelések forgási sebessége	46,21	25,67	42,40	37,16	39,51
Kereskedelmi követelések forgási sebessége napokra	7,90	14,22	8,61	9,82	9,24
Kereskedelmi tartozások forgási sebessége	4,43	3,25	3,18	2,86	2,95
Kereskedelmi tartozások forgási sebessége napokra	82,41	112,28	114,85	127,55	123,87

A készletek forgási sebessége mutató a vizsgált időszakban megközelítőleg konstans értékeket mutat. A 2020-as és a 2022-es évben voltak szemmel látható visszaesések, amelyet a 11. táblázat szemléltet. Látható, hogy átlagosan 22 napon belül térülnek meg a vállalat készletei. A 2022-es évben az áruk értéke közel 33%-ot emelkedett a készleteken belül, ami a megnövekedett a beszerzési ár eredménye, ezért esett vissza a mutató értéke, viszont a következő évre már realizálódott a készletek forgása. Ha a készletek forgási sebessége mutató növekedik, akkor a vállalat kevesebb nap alatt értékesíti a készleteit, tehát nem tudja hosszabb ideig raktározni, ezzel ellentétben látható, hogy a 2022-es évben a mutató értéke 14,3%-ot csökkent, így az egy napra eső forgási sebesség 25 napra emelkedett.

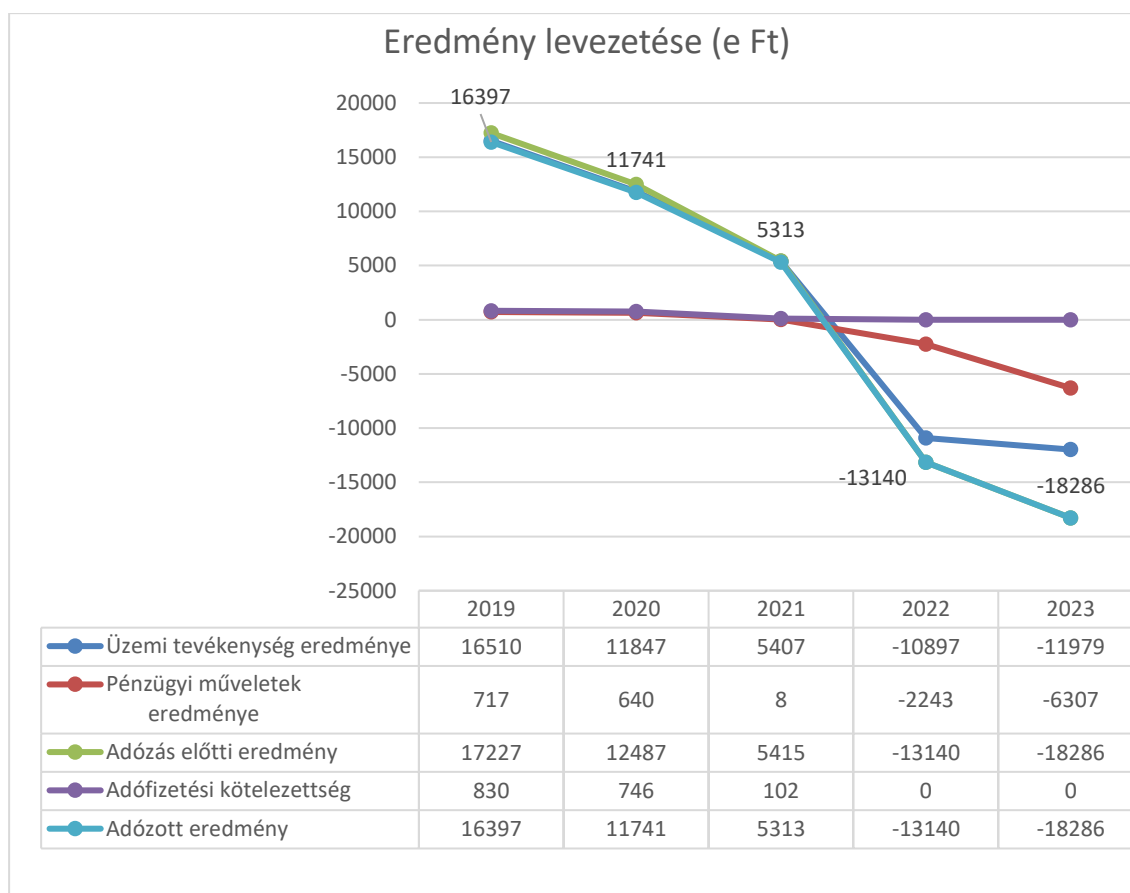
A nettó forgótőke a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek különbözete. Ennek a forgási sebessége azt mutatja meg, hogy a társaság nettó forgótőkéje milyen számban térül meg a vizsgált időszakban. Az értéke negatív, ami abból adódik, hogy a vállalat rövid lejáratú kötelezettségei meghaladják a forgóeszközeit. Pénzügyi szempontból ez aggályos lehet, hiszen azt jelzi, hogy nem rendelkezik elegendő forgóeszkővel ahhoz, hogy fedezze az összes kötelezettségét rövid távon. Ez a gyakorlatban likviditási problémákat okozhat, továbbá növeli a kockázatokat a hitelezők vagy befektetők szempontjából, tehát romlik a vállalat népszerűsége, ami ebből a szempontból szigorúbb feltételeket vonhat maga után. A mutató negatív értéke a Kft. esetében nehezen értelmezhető, ebben az esetben a likviditási problémára utal vissza.

A kereskedelmi követelések forgási sebességét tekintve az mondható el, hogy a 2020-as évben növekedett meg drasztikusan, hiszen 14 napra emelkedett a mutató értéke. A vevői követelések forgási idejének a megnövekedését az okozta, hogy azoktól a vevőktől, akik szerződés vagy egyezség alapján fizetnek, a vállalat nem követelte vissza gyorsan a pénzt. Alapvetően viszont azt mondható el, hogy a vizsgált időszakban a követelések forgási ideje 10 nap körül alakul, amely optimális a társaság számára, hiszen a vevőitől gyorsan beérkezik az ellentérték, amit a szállítói tartozásainak kiegyenlítésére tud fordítani.

A kereskedelmi tartozások forgása növekvő értékeket mutat a vizsgált időszakban, ami arra utal, hogy a vállalat likviditási problémáiból adódóan több időre van szüksége a tartozásainak a kiegyenlítésére. Ez azért nem optimális, hiszen fennáll a veszélye annak, hogy szállítói partnerei felmondják a vállalattal kötött szerződéseket.

6.3. Az eredmény levezetése

A vállalat üzleti évi eredményét a beszámolóban feltüntetett adatok alapján az eredménykimutatás főbb sorainak alakulásával mutatom be.

14. ábra: Eredmény levezetése
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

Az üzemi eredmény egy kulcsfontosságú sor az eredménykimutatásban, ugyanis megmutatja, hogy a vállalkozás mekkora eredményre tett szert alaptevékenységéből adódóan az üzleti évben. Amint az a 12. számú táblázatban is látható, az üzemi eredmény jelentős mértékben indult csökkenésnek a 2019-es évtől kezdve. Az üzemi eredmény úgy határozható meg, hogy a vállalat bevételeiből levonásra kerülnek a bekerülési és működési költségek. Ezek alapján a beszámolóban is jól látható, hogy az eredmény csökkenésének az oka elsősorban a megnövekedett költségekkel magyarázható. Habár az értékesítés nettó árbevétele évről évre növekedett, amelynek mértéke 5,1% és 15,7% között alakult a vizsgált öt év folyamán, a költségek összességében mégis nagyobb arányban növekedtek. Ennek oka többek között a beszállítók áremelése, amelyet a vállalat nem tudott teljes egészében áthárítani a vásárlókra. A személyi jellegű ráfordítások szintén évről évre megnövekedtek. A magas infláció miatt még jobban indokoltá vált a bérek emelése, amely ugyan alacsonyabb volt az infláció mértékénél, viszont nagy hatást fejtett ki az üzemi eredményre. Emellett az energiaárak megnövekedése szintén jelentős mértékben emelte meg a vállalat költségeit, illetve a hatósági árak bevezetése és a kötelező akciózások miatt szintén jelentős bevételtől esett el a társaság és megnövekedtek

a költségei, mivel a beszállítókat nem terhelte a kötelező árcsökkentés. A társaság nem volt képes kompenzálni ezen mértékű költségnövekedést a fogyasztókra való ráterheléssel.

A pénzügyi műveletek eredménye azt mutatja meg, hogy a vállalkozásnak a pénzügyi tevékenységei során milyen bevételei és költségei keletkeztek az üzleti évben. Ez az eredmény nem a fő működési tevékenységhez kapcsolódik, hanem a pénzügyi eszközökkel és forrásokkal történő gazdálkodásból származik. Megmutatja, hogy a tárgyévben milyen pénzügyi eredményt realizált a vállalat. Ami szembe tűnő, hogy az utolsó két évben realizált nagy veszteségeket a vállalat ezen a soron. Ennek az oka első sorban a már korábban említett extra profitadó, amelyet a vállalat nem tudott kompenzálni annak ellenére sem, hogy az árbevétele jelentősen megnövekedett.

Az eredménykimutatás adózás előtti eredményét az adófizetési kötelezettséggel korrigálva kapjuk meg a vállalat adózott eredményét. Ez megmutatja, hogy a tárgyévben milyen tiszta eredményt ért el a vállalkozás. A társaság vezetőségének javaslata alapján a tulajdonosok döntése szerint jellemzően az eredménytartalékba került átvezetésre, amelyet az osztalék kifizetés módosított.

7. Kitekintés a kereskedelmi szektorban

Ahogy azt már a 3.1.-es alfejezetben is ismertettem, a vállalatok pénzügyi-gazdasági helyzetének az összehasonlításával szintén hasznos információk kerülhetnek felszínre, hiszen meghatározható, hogy az adott szektoron belül a vállalat hogyan teljesít a versenytársaihoz képest, amely a belső és a külső gazdasági szereplők számára is értékes információkat szolgáltat. Ebben az esetben a kereskedelmi szektorban szereplő nagyobb konkurens vállalatok közül hármát választottam ki, hogy adott szempontok alapján összevessem, milyen gazdasági helyzetben vannak a Sparhoz képest a piacon jelentkező tényezők miatt az elmúlt években.

13. táblázat: Tesco jövedelmezőségi mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Eszközarányos jövedelmezőség (ROA)	8,47%	-0,45%	3,83%	5,49%	-8,96%
Tőkearányos jövedelmezőség (ROE)	10,66%	-0,60%	5,22%	7,74%	-16,28%
Árbevétel arányos nyereség (ROS)	5,28%	-0,27%	2,06%	2,71%	-2,99%

A Tesco esetében az eszközarányos jövedelmezőség változatosan alakult a vizsgált öt év folyamán. 2020-ban negatív adózott eredménnyel zárta az évet, amelynek oka, hogy az értékesítés nettó árbevétele kisebb arányban, míg az egyéb bevételei érezhetően visszaestek. Ezzel szemben azonban az egyéb ráfordításai megnövekedtek, amelyek együttesével negatív üzemi eredménnyel zárta az évet a vállalat. Az árbevétele a magas inflációs környezetben is csökkent, amelyet a vállalat megfogalmazása szerint a fogyasztói szokások megváltozása, továbbá az ezzel összefüggő megtakarítási, illetve spórolási hajlam megnövekedése okozott. 2022-ben a nagymértékű ingatlanértékesítés következtében nem volt veszteséges a vállalat, viszont ezzel nagy arányban csökkent eszközeinek az értéke. Ezt követően 2023-ban az anyagjellegű és az egyéb ráfordítások megnövekedése okozta a veszteséges üzleti évet, amelyet a mutató negatív értéke is tükröz. A tőkearányos adózott eredmény megmutatja, hogy a vállalat tulajdonosai a befektetett tőkéjükhöz képest milyen mértékben realizálnak nyereséget. Amint látható, a 2020-ban és 2023-ban a vállalkozás negatív eredményéből adódóan mínuszos lett a mutató értéke. Ennek oka, hogy kevesebb lett az emberek elkölthető jövedelme. Továbbá a vállalat forgalmának nagy hányadát teszik ki a non-food élelmiszerek, viszont a megterhelően magas inflációs környezetben az emberek ezekre a dolgokra kevesebbet költöttek. Emellett a kiskereskedelmi külön adó szintén jelentős szerepet tölt be a mutatók értékeinek az alakulásában. A magas energiaárak szintén nagy negatívumként jelentkeztek, ezért is döntött a

vállalat az ingatlanértékesítés mellett. Mindemellett az árstop és a kötelező akciózások szintén érzékenyen érintették a vállalat eredményének az alakulását.

Az árbevétel arányos nyereség megmutatja, hogy az árbevétel hány százalékát képezi a nettó nyereség, tehát a mutató minél magasabb értéke a kedvező a vállalat számára. A mutató értéke tükrözi, hogy a vállalat eladásai visszaestek, így nem volt képes magas árbevételt elérni.

Ezek alapján az mondható el, hogy számos külső tényező játszott szerepet abban, hogy a vállalat működése elmaradt az optimális szinttől és nem volt nyereséges, hasonlóan a Spar-hoz.

14. táblázat: Tesco egyéb releváns mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Likviditási mutató	280,31%	225,13%	307,46%	292,61%	121,85%
Készletek forgási sebessége	23,26	20,38	6,77	21,13	20,41
Napokra	15,69	17,91	53,94	17,28	17,88
Eladósodottsági mutató	13,98%	15,60%	16,90%	17,93%	25,28%

A 14. táblázat alapján látható, hogy a vállalat likviditása 2023 tárgyévben esett vissza drasztikusan, viszont ez még mindig optimális tartományban van, tehát a vállalat a rövid távú kötelezettségeinek képes eleget tenni.

A készletek forgási sebessége azt mutatja, hogy a vállalat készleteinek a megtérülése a 2021-ben volt kiugró, amely áruk mérlegértékének a megemelkedésével magyarázható. A következő évre a mutató értéke realizálódott. Az eladósodottsági mutató növekedő tendenciát mutat, amely a kötelezettségek nagyobb mértékű növekedéséből adódóan alakult ilyen mértékben.

15. táblázat: Lidl jövedelmezőségi mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Eszközarányos jövedelmezőség (ROA)	12,90%	12,89%	11,66%	7,23%	6,76%
Tőkearányos jövedelmezőség (ROE)	24,31%	30,72%	31,95%	19,51%	13,38%
Árbevétel arányos nyereség (ROS)	5,18%	4,25%	4,46%	2,60%	2,31%

A Lidl esetében látható, hogy a ROA értéke pozitív tartományban maradt végig a vizsgált időszakban Ennek oka, hogy ellentétben a konkurens vállalatokkal, az adózott eredménye alapján egyik évben sem volt veszteséges. A nettó árbevétel növekedése nagyjából megegyezik az áruk beszerzési értékének a megnövekedésével, így az mondható el, hogy a vásárlókra nem

hárította át a beszállítók áremelését nagyobb mértékben, mint amennyire maga a vállalat elszenvedte azt.

A személyi jellegű ráfordításai a 2023-ra több, mint 25,3%-ot növekedtek, annak ellenére, hogy a dolgozói létszámban nem következett be nagy változás. A kiskereskedelmi különadó szintén nagy tételként jelentkezik a vállalati eredmény alakulásában, azonban ennek ellenére a Lidl jövedelmező maradt, viszont jelentős recessziót könyvelt el.

16. táblázat: Lidl egyéb releváns mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Likviditási mutató	78,37%	51,30%	67,09%	68,40%	78,43%
Készletek forgási sebessége	18,27	20,74	17,89	11,66	17,12
Napokra	19,98	17,60	20,40	31,29	21,32
Eladósodottsági mutató	44,71%	55,94%	60,82%	59,61%	46,28%

Likviditási szempontból az mondható el, hogy az optimális mértéktől elmarad a mutató értéke, tehát a vállalat alapvetően nem képes a rövid távú kötelezettségeinek a 100%-os teljesítésére, azonban nem kritikus a helyzete. Készleteinek forgási sebessége 2022-ben az áruk közel 50%-os mértékű növekedése miatt alakult így. Az eladósodottsági mutató 2019 után három éven keresztül közelítette meg a 60%-ot, azonban a tavalyi évben már realizálódni látszott, megközelítve a 2019-es szintet.

17. táblázat: Aldi jövedelmezőségi mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Eszközarányos jövedelmezőség (ROA)	13,18%	15,67%	9,90%	5,13%	-9,01%
Tőkearányos jövedelmezőség (ROE)	30,80%	32,51%	19,34%	11,96%	-21,80%
Árbevétel arányos nyereség (ROS)	3,00%	3,94%	2,70%	1,43%	-1,92%

Az Aldi esetében az látható, hogy az eszközarányos jövedelmezőség a 2021-től kezdett jelentősen csökkenni. Az eszközállomány nagyobb mértékben növekedett, mint az adózott eredmény, amely alapján a vállalat nem használja ki hatékonyan az eszközeit. Az látható az árbevételének a növekedésén, hogy az infláció mértékével megegyező módon emelkedett, tehát ennél többet nem terheltek rá a fogyasztókra sem. Viszont az anyagi jellegű ráfordításai ennél valamivel nagyobb mértékben növekedtek. 2023-ban például összesen 19,4%-al volt nagyobb az előző évhez képest. A beszállítói áremelést nem terhelte rá teljes egészében a fogyasztókra.

A dolgozók bérköltsége viszont nagyobb mértékben növekedett, amely szintén hatást gyakorolt a vállalat eredményére.

Az első két évben a gazdasági szereplők követeléseinek a teljesítését követően is 30% fölötti hozamot ért el a vállalat a saját tőkéje révén, amely kifejezetten optimális, azonban a 2021-től már látható, hogy a különadó milyen mértékben módosította ezt az eredményt. A 2023-as évet hatalmas veszteséggel zárta a vállalat, amelyre 2014 óta nem volt példa. Az Aldi nyilatkozata szerint a különadó jelenléte okozza elsősorban ezt a visszaesést.

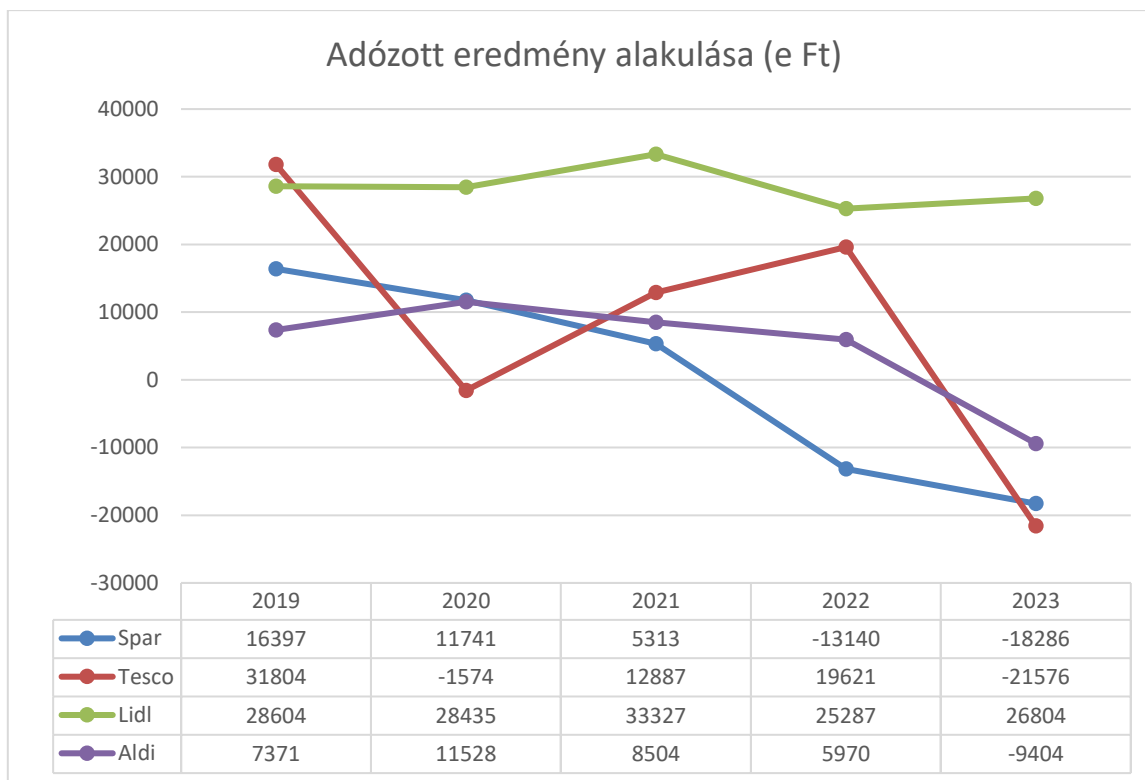
18. táblázat: Aldi egyéb releváns mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.

(Forrás: Saját munka)

Megnevezés	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év
Likviditási mutató	132,20%	171,01%	183,58%	160,50%	148,60%
Készletek forgási sebessége	17,99	18,59	15,51	12,99	13,96
Napokra	20,29	19,63	23,54	28,09	26,15
Eladósodottsági mutató	54,23%	48,87%	46,14%	52,40%	50,61%

A vállalat likviditási mutatója a vizsgált időszakban optimális tartományban mozog, tehát képes a kötelezettségeinek időben eleget tenni. Készletgazdálkodás szempontjából a mutató értéke is tükrözi, hogy a készletállomány 2021-ben a mérleg adatai alapján 30%-ot növekedett, majd az ezt követő években egyaránt.

Eladósodottság szempontjából a mutató értéke nagyjából stagnál a vizsgált öt év folyamán, amely azt mutatja meg, hogy milyen mértékben volt jelen idegen tőke a vállalat eszközállományához viszonyítva. A mutató értéke alapján tevékenységét közel 50%-os mértékben finanszírozta külső erőforrásokból.

15. ábra: Vállalatok adózott eredményének alakulása
(Forrás: saját szerkesztés, 2024)

A 15. ábrán látható, hogyan alakultak a kiskereskedelmi vállalatok adózott eredményei a vizsgált öt év folyamán. Összességében elmondható, hogy a külső gazdasági hatások a kereskedelmi szektor egészében nagy nehézséget okoztak a vállalatoknak és ezek együttes hatása nagyban befolyásolta a vállalatok eredményességét. A vizsgált vállalatok közül a Lidl tudott nyereséges maradni, viszont profitja kevesebb, mint harmadára esett vissza. A magas infláció következtében megváltozó fogyasztói szokások, továbbá a ráfordítások megemelkedése miatt kedvezőtlen helyzetbe kerültek, továbbá a kormány által hozott intézkedések és az ukrajnai háború miatt kialakult ellátási láncok nehézségei még jobban kifejtették hatásukat.

8. Összegzés

Dolgozatom elkészítésének egyik legfontosabb célja az volt, hogy miközben betekintést nyerhetek a magyarországi kereskedelmi szektor nagyobb vállalatainak a működésébe, azt is megértem, hogy a különböző folyamatok és külső gazdasági tényezők milyen hatásokat gyakorolnak az egyes szektorokban található vállalatok működésére. A dolgozat készítése során sikerült olyan gyakorlati tapasztalatokra szert tennem, amelyeket a későbbiekben tudok hasznosítani a pénzügyi szektorban végzett munkám során egyaránt. A Spar gazdasági elemzése során rengeteg új információval találkoztam, amelyek alapján megértettem, hogy mennyire fontos az éves beszámoló elkészítése egy vállalat életében, hiszen rengeteg adatot kell szerepeltetni benne, és már ezek összeállításakor sok releváns információ jön a felszínre. Elemzésemet a 2019 és 2023 közötti időszakot lefedő éves beszámolókból nyerhető adatok alapján végeztem el.

A vagyoni helyzet elemzése során elsősorban a vállalat eszköz és forrás összetételét vizsgáltam meg. Vertikális elemzési módszer alkalmazása alapján láthatóvá vált számomra, hogy az eszköz oldalon a befektetett eszközök alkotják a legnagyobb arányt. Ennek oka, hogy a vállalat rengeteg ingatlannal, üzlethelyiséggel, továbbá gépesített berendezéssel rendelkezik. A forrás oldalt vizsgálva azt tapasztaltam, hogy egyfajta átrendeződés figyelhető meg, hiszen 2019-ben a saját tőke alkotta a források több, mint 54%-át, azonban öt évvel később ez már kevesebb, mint 24%-ra csökkent. Ezzel ellentétben a kötelezettségek aránya növekedett meg drasztikusan. Ennek oka elsősorban az, hogy a vállalat eredménytartaléka lecsökkent, hiszen a különböző külső gazdasági hatások miatt egyre kisebb eredményre tett szert a vállalat az alaptevékenységből, amely az utolsó két vizsgált évben már veszteséges volt. Ezzel szemben a rövid és hosszú távú kötelezettségek is megnövekedtek, ezért alakult át ilyen mértékben a forrás oldal összetétele.

A pénzügyi helyzet vizsgálata során kiderült, hogy a Kft. likviditási szempontból nincs optimális helyzetben, azonban nem kritikus a helyzete. Megállapítható, hogy a forgóeszközök nem tudják teljes egészében fedezni a rövid lejáratú kötelezettségeket. A vállalat a fizetőképessége fenntartása érdekében hitelekhez folyamodott, melyeket az anyavállalattól és kapcsolt vállalkozással szemben vett fel. A mutatók alapján az elmúlt években a vállalat nem bánik elég hatékonyan a pénzeszközeivel. Eladósodottság elemzése során az alkalmazott mutatók alapján az látható, hogy az idegen tőke aránya megnövekedett a vállalatnál, továbbá a kötelezettségek egyre nagyobb arányban vannak jelen, amelyek fedezeteként nem áll

rendelkezésre adott eszközállomány, amelyet tükröznek a mutatók értékei is. A saját tőke aránya csökkenő tendenciát mutat a vizsgált periódusban.

Jövedelmezőség szempontjából a Spar Magyarország Kft. az elmúlt öt év során csökkenő értékeket mutat az elemzés alapján. Ennek több oka is van, az egyik legnagyobb súllyal az extra profit adó rendelkezik, amely 2020 második felében került bevezetésre. A különadó mellett különböző gazdasági hatások is hatást gyakoroltak a vállalat jövedelmezőségére. A térségben kialakult magas inflációs környezetben megnövekedett a készletek bekerülési értéke, a beszállítók áremeléseit pedig nem tudta teljes egészében a fogyasztókra áthárítani a vállalat. A fogyasztói szokások változása szintén fontos tényezővé vált az elmúlt években, azonban az árukínálat és a saját márkás termékek révén ezt jól tudta kezelni a társaság. Az állam által bevezetett hatósági árazás és kötelező akciózások viszont szintén nehezítő tényezőként jelentkeztek ebben az időszakban a jövedelmezőség szempontjából. Mindemellett az ukrajnai konfliktus miatt az energiaárak és az ellátási láncok költségei drasztikusan megemelkedtek, amelyek szinten kedvezőtlenül érintik a vállalat jövedelmezőségét.

A hatékonyság vizsgálata során azt tapasztaltam, hogy a készletek forgási sebessége alapján átlagosan 16 nap alatt térülnek meg a vállalat készletei. A nettó forgótőke forgási sebessége alapján azt mondható el, hogy a vállalat nem rendelkezik kellő mennyiségű forgóeszközzel ahhoz, hogy rövid távon képes legyen fedezni az összes kötelezettségét, amely likviditási problémákat vonhat maga után.

Összegzésként azt mondható el, hogy a Spar Magyarország Kft. egy meghatározó nemzetgazdasági szereplő és jelenléte számos szempontból előnyös, mind a gazdaság, mind a fogyasztók számára. Munkahelyteremtés szempontjából fontos szereplő, hiszen több mint 13 ezer munkahelyet teremt az országban, amellyel a negyedik legnagyobb munkáltató az országban, továbbá működése során az adófizetése révén nagymértékben járul hozzá az állami bevételekhez, amelyek az ország költségvetését támogatják. Az elmúlt években a külső gazdasági hatások miatt nem került könnyű helyzetbe a piacon, azonban a vállalat vezetése nagy potenciált lát a magyarországi régióban, amelyet az elmúlt évek beruházásai is alátámasztanak. Alapvetően szektor szintű nehézségekkel állnak szemben, amelyek a konkurens vállalatokat szintén érintik.

Irodalmi hivatkozás

Szakirodalom, szakcikkek:

1. Paár D. – Ambrus R. – Szóka K. (2021). Gazdasági elemzés a beszámolók információi alapján, Soproni Egyetem Kiadó, ISBN 978-963-334-402-6
2. Mankiw, N. G. (2019). *Principles of Economics* (9th ed.). Cengage Learning.
3. Hasan – Mahdi. (2016). The Role of Deductive and Inductive Reasoning in Accounting Research and Standard Setting
4. Korom E. – Matukovics G. – Dr. Pucsek J. – Dr. Sándor L. – Simon Sz. – Dr. Sztanó I. (2009). Számvitel-elemzés, Perfekt kiadó
5. David E. et al. (2011). Financial Analysis and decision making, ISBN 0-07-140665-4
6. Dr. Bíró T. - Kresalek P. – Dr. Pucsek J. – Dr. Sztanó I. (2012). A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Perfekt kiadó, ISBN 978-963-394-812-5
7. Robert C. Higgins et al. (2023) Analysis for financial management, Thirteen Edition, ISBN 978-1-265-04263-9
8. Bíró T. - Pucsek J. (2010). Amit a mérleg mutat, Saldo, ISBN 978-963-638-337-4
9. Karen et al. (2013). Financial Intelligence: A Manager's Guide to Knowing What the Numbers Really Mean. Harvard Business Review Press, ISBN 978-1-4221-4411-4
10. Dr. Horváth Zsuzsanna (2011). Képletgyűjtemény, Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt.
11. Otto H. Jacobs – Andreas Oestreicher (2000). Mérlegelemzés: az éves beszámoló elemzése, mint a tervezés és döntés-előkészítés eszköze, Kossuth Kiadó,
12. Charles H. Gibson (2001). Financial Reporting & Analysis, ISBN 0324023537

Internetes hivatkozások:

1. 2000. évi C. törvény a számvitelről
Letöltés ideje: 2024. 05.15.
2. 197/2022. (VI. 4.) Kormány rendelet az extraprofit adókról
Letöltés ideje: 2024.09.24.
3. SPAR
A Spar Magyarországon. Forrás:
<https://www.spar.hu/spar-csoport/spar-magyarorszag> A letöltés ideje: 2024.05.15.
4. SPAR
Spar csoport, üzlettypusok. Forrás:
<https://www.spar.hu/spar-csoport/uzlettypusok> A letöltés ideje: 2024.05.15.

5. Pénzügy Sziget

A gazdasági elemzés fogalma, célja, szükségessége, feladata, tárgya, csoportjai. Az elemzési módszerek és információk forrásai. Az elemzési munka végrehajtása, szakaszainak tervezése. Forrás:

https://penzugysziget.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=1965:06b-tetel&Itemid=362 A letöltés ideje: 2024.09.10.

6. MNB

Bakró-Nagy Ferenc: Housing Market Report – May 2023. Forrás:

<https://www.mnb.hu/en/publications/reports/housing-market-report/housing-market-report-may-2023> A letöltés ideje: 2024.09.15.

7. TELEX

Inflation of food prices in Hungary highest in EU. Forrás:

<https://telex.hu/english/2023/01/20/inflation-of-food-prices-in-hungary-highest-in-eu>
A letöltés ideje: 2024.10.08.

8. KSH

First release, Consumer prices, December 2023 and year 2023. Forrás:

<https://www.ksh.hu/en/first-releases/far/efar2312.html> A letöltés ideje: 2024.10.08.

9. VG

Extraprofitadó: itt vannak a részletek. Forrás:

<https://www.vg.hu/vilaggazdasag-magyar-gazdasag/2022/06/extraprofitado-itt-vannak-a-reszletek> A letöltés ideje: 2024.10.08.

10. VG

Járdi Roland: Extraprofit-adó. Forrás:

<https://www.vg.hu/vilaggazdasag-magyar-gazdasag/2024/04/kulonado-nem-vesz-el-csak-atalakul-igy-lett-a-kormany-csodafegyvere-a-spar-t-brusszelig-kergeto-sarc>
A letöltés ideje: 2024.09.15.

11. ANDERSEN

Extraprofit különadók: megjelentek a részletes szabályok. Forrás:

<https://hu.andersen.com/hu/hirek/extraprofit-kulonadok-megjelentek-a-reszletes-szabalyok/> A letöltés ideje: 2024.10.07.

12. CENTRAL AUDIT

Itt az extraprofit adó – 2022. Forrás:

<https://centraaudit.hu/itt-az-extraprofit-ado-2022/> A letöltés ideje: 2024.10.08.

13. PORTFOLIO

Szász Péter: Kiderült, mennyi volt a Spar vesztesége. Forrás:

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20240531/kiderult-mennyi-volt-a-spar-vesztesege-689415> A letöltés ideje: 2024.09.24.

14. FORBES

Topolay Gábor: Spar vezér az ársopokról. Forrás:

<https://forbes.hu/uzlet/ceo-talk-spar-heiszler-gabriella/> A letöltés ideje: 2024.10.08.

15. Pénzügyi mutatószámok. (2022). Minden ami számvitel...A-tól Z-ig. Forrás:

<http://szamvitelegg.hupont.hu/51/penzugyi-mutatozamok> A letöltés ideje: 2024.09.22.

Mellékletek

1.sz. melléklet:

Ábrajegyzék:

1. ábra: Eszközök megoszlása	16
2. ábra: Tárgyi eszközök összetétele	17
3. ábra: Forgóeszközök megoszlása	19
4. ábra: Infláció alakulása az EU-s tagállamokban	20
5. ábra: Források megoszlása	22
6. ábra: Kötelezettségek megoszlása	24
7. ábra: Tőkeellátottság alakulása	25
8. ábra: ROE alakulása 2019-2023-ig	26
9. ábra: A Spar bevételének alakulása 2006-2023-ig	27
10. ábra: Likviditási mutatók megoszlása 2019-2023-ig	30
11. ábra: Árbevétel arányos jövedelmezőség megoszlása 2019-2023-ig	33
12. ábra: Tőkearányos jövedelmezőség megoszlása	35
13. ábra ROA alakulása 2019-től 2023-ig	36
14. ábra: Eredmény levezetése	40
15. ábra: Vállalatok adózott eredményének alakulása	46

2.sz. melléklet:

Táblázat jegyzék:

1. táblázat:	A mérleg eszköz oldalának megoszlása 2019-től 2023-ig.	16
2. táblázat:	A mérleg forrás oldalának megoszlása 2019-től 2023-ig.	21
3. táblázat:	Kötelezettségek megoszlása 2019-től 2023-ig.	24
4. táblázat:	Tőkeellátottság alakulása 2019-től 2023-ig.	25
5. táblázat:	Tőkearányos adózott eredmény alakulása 2019-től 2023-ig.	26
6. táblázat:	Adósságállomány mutatók alakulása 2019-től 2023-ig.	28
7. táblázat:	Rövid és hosszú távú eladósodottsági mutatók értéke 2019-től 2023-ig.	29
8. táblázat:	Likviditási mutatók alakulása 2019-től 2023-ig.	29
9. táblázat:	Árbevétel arányos jövedelmezőség mutatók alakulása 2019-től 2023-ig.	33
10. táblázat:	Tőkearányos jövedelmezőség mutatók alakulása 2019-től 2023-ig.	35
11. táblázat:	Eszközarányos jövedelmezőség mutató alakulása 2019-től 2023-ig.	36
12. táblázat:	Forgási mutatók alakulása 2019-től 2023-ig.	38
13. táblázat:	Tesco jövedelmezőségi mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.	42
14. táblázat:	Tesco egyéb releváns mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.	43
15. táblázat:	Lidl jövedelmezőségi mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.	43
16. táblázat:	Lidl egyéb releváns mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.	44
17. táblázat:	Aldi jövedelmezőségi mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.	44
18. táblázat:	Aldi egyéb releváns mutatóinak alakulása 2019-től 2023-ig.	45

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve:	Kiss Dávid
A Hallgató Neptun kódja:	I7FPDF
A dolgozat címe:	A Spar Magyarország Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének elemzése
A megjelenés éve:	2024
A konzulens intézetének neve:	Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve:	Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottnak tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumba. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumban.

Kelt: 2024.10.21.

Hallgató aláírása

2.sz. függelék

NYILATKOZAT

Kiss Dávid (hallgató Neptun azonosítója: I7FPDF) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Budapest, 2024. október. 22.

belső konzulens

3.sz függelék

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Dolgozat címe: A Spar Magyarország Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének elemzése

A dolgozatot készítő hallgató neve: Kiss Dávid

Szak, képzési szint és tagozat megnevezése: Pénzügy és számvitel, BSc, levelező tagozat

Tanszék/Intézet (ahol a dolgozat készült) megnevezése: Befektetési, Pénzügyi és Számviteli
Tanszék/ Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Belső témavezető: Dr. Tóth Márk, Egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi
Egyetem, Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet/Befektetési, Pénzügyi és
Számviteli Tanszék

Dolgozatom témájának a Spar Magyarország Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének az elemzését választottam a vállalat éves beszámolójában rendelkezésre álló adatok alapján. A bevezetés és a szakirodalmi feldolgozást követően a vállalat mérlege alapján elemeztem az eszköz és forrás összetételét. Ezt különböző pénzügyi mutatószámok számszerűsítésével tettem meg, és következtetéseket vontam le, hogy a mutatószámok értékei egyes esetekben miért térnek el az optimális értékektől. Ezt követően az eredménykimutatás adatai alapján elvégeztem a vállalat pénzügyi helyzetének a vizsgálatát, továbbá, hogy részletesebb képet kapjak a vállalkozás gazdasági helyzetéről megvizsgáltam a jövedelmezőséget és a vállalat működésének a hatékonyságát. Végezetül elvégeztem egy kitekintést, amelyben a kereskedelmi szektorban található három nagy élelmiszerlánc működését hasonlítottam össze a Spar eredményességével, annak érdekében, hogy konklúziót vonhassak le, hogy jelenleg milyen helyzetben van a magyar kereskedelmi szektor a jelen lévő gazdasági helyzetben.